

# ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ



**Πανελλήνιος Σύλλογος  
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

**Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό**

**Έτος 17<sup>ο</sup>, Αρ. 66. Απρίλιος - Ιούνιος 2016**

## ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 17<sup>ο</sup>, Τεύχος 66<sup>ο</sup>, Απρίλιος-Ιούνιος 2016  
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π.Λεούσης.

Συντακτική Επιτροπή: Π.Λεούσης, Π.Καγκελάρης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση. Τηλ. 210 2825134, e-mail: [p\\_leoussis@hotmail.com](mailto:p_leoussis@hotmail.com)

[www.thematic-philatelist.gr](http://www.thematic-philatelist.gr)

Υπεύθυνος τυπογραφείου: "NO+ADO", Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ  
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5.

### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

### CONTENTS

Γράμμα του προέδρου .....	1	Editorial .....	1
Το ακορντεόν .....	2	The accordion .....	2
Άκρως απόρρητον! Το "Enigma" του Β' Π. Π. ....	6	Top secret! The "Enigma" of World War II .....	6
Τζίτζικας, ο ανέμελος τροβαδούρος του καλοκαιριού!	9	Cicada, the carefree summer Troubadour!.....	9
Φρίδα Κάλο, η ζωγράφος του πόνου και του έρωτα	10	Frida Kahlo, the painter of pain and love .....	10
Ανοικτή Επιστολή: Αερογράμματα .....	12	Open letter: Aerograms .....	12
Ελληνικές επιτυχίες στην BALKANFILA 2016 .....	15	Greek successes in BALKANFILA 2016 .....	15
Το τάβλι .....	17	The backgammon .....	17
Μαρία Μοντέζ .....	18	Maria Montez .....	18
"Η Δίκη των Πιθήκων" .....	19	"The Scopes Trial" .....	19
Το κλειδί .....	20	The key .....	20
"Οι τρεις νύμφες" .....	23	"The three brides" .....	23
Αιγών... ζεύξεις! .....	24	Harnessing of goats! .....	24
Σαλαντίν, ένας μεγάλος στρατηλάτης .....	26	Saladin, a great victorious army commander .....	26
Φιλύρα, φλαμουριά ή τίλιο .....	29	The linden tree.....	29
Τζόρτζιο Περλάσκα Ένας αληθινός ήρωας .....	30	Giorgio Perlaska, a true hero .....	30
Το Ποδόσφαιρο τα χρόνια του Τρίτου Ράιχ .....	31	Football in the years of the Third Reich .....	31
Ευγένιος Ντελακρουά και Ελλάδα .....	32	Eugene Delacroix and Greece .....	32
Αναδρομή στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις .	34	History of the Hellenic philatelic exhibitions .....	34
Άστον Μάρτιν D87 .....	37	Aston Martin D87 .....	37
Η λιτανεία της Αγίας Σάρας .....	38	The Saint Sarah litany .....	38
Αχ! Αυτό το πλάνο.....	39	Thematic plans .....	39
Δικά μας και δικά σας νέα .....	40	Philatelic news .....	40
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου .....	41	New issues of Greece and Cyprus .....	41

*Εικόνα εξωφύλλου: "Φιλοτελική Έκθεση": Κορωνίδα της φιλοτελικής μας δραστηριότητας!*

### THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. Year 17<sup>th</sup>. No 66, April-June 2016

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, P. Cangelaris, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31- 210-2825134; e-mail: [p\\_leoussis@hotmail.com](mailto:p_leoussis@hotmail.com)

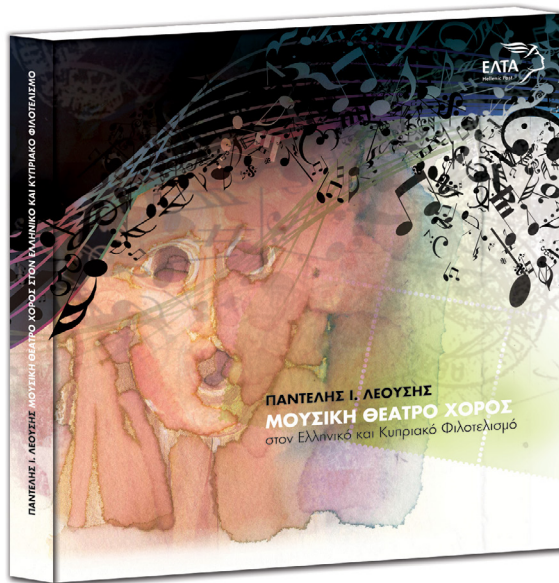
[www.thematic-philatelist.gr](http://www.thematic-philatelist.gr)

The journal is distributed gratis to the members  
Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

**Διοικητικό Συμβούλιο 2013-2014**  
**Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού**

Παντελής Λεούσης Πρόεδρος,  
Παναγιώτης Καγκελάρης Αντιπρόεδρος,  
Σπύρος Παπαγιάννης Γεν. Γραμματέας,  
Βασίλης Πετρόχειλος Ταμίας,  
Αλέκος Ιατρίδης Έφορος,  
Θανάσης Απέργης (Θεσσαλονίκη) μέλος,  
Αριστομένης Καλυβιώτης (Καρδίτσα) μέλος.

Εξελεγκτική επιτροπή:  
Βασίλης Αποστολόπουλος  
Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος  
Ευάγγελος Ολύμπιος



**Έκδοση Μαΐου 2015, Ελληνικών Ταχυδρομείων:**

**Παντελής Ι. Λεούσης**

***ΜΟΥΣΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ, ΧΟΡΟΣ στον Ελληνικό και Κυπριακό Φιλοτελισμό***

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:  
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό  
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο  
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,  
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013 Μεγάλο Αργυρό  
ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό





**ΠΑΝΤΕΛΗΣ Ι. ΛΕΟΥΣΗΣ**

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ  
ΤΟΥ  
ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ**

**Πανελλήνιος Σύλλογος  
Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας**

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

[www.thematic-philatelist.gr](http://www.thematic-philatelist.gr)





## Προς τους φίλους αναγνώστες...



### Αριστοτέλης – Σωκράτης 9 – 0!

Κανείς δεν αμφισβητεί την τεράστια προσωπικότητα του Αριστοτέλη ο οποίος, για πολλούς, αποτελεί το λαμπρότερο πνεύμα της παγκόσμιας ιστορίας. Η τεράστια συμβολή του στην επιστήμη και φιλοσοφία, όσο και η επίδραση που άσκησε στην ανθρώπινη σκέψη είναι αναγνωρισμένες από όλους. Πολύ σωστά και δίκαια λοιπόν, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία τον τίμησαν με εκδόσεις γραμματοσήμων. Η πρώτη το 1956 με τα γνωστά μας ως "Μακεδονόσημα", συντροφιά με τον Φίλιππο, τον πατέρα του μαθητή του, του Μέγα Αλέξανδρου.

Μετά από δύο περίπου δεκαετίες, το 1978, με την ευκαιρία των 2300 χρόνων από το θάνατό του, κρίθηκε πρέπει και σκόπιμο να τιμηθεί και πάλι. Αυτή τη φορά με τέσσερα όμορφα όσο και χρήσιμα από θεματικής πλευράς γραμματόσημα.

Πέρασαν άλλα 12 χρόνια χωρίς νέα έκδοση του Αριστοτέλη. Πολλοί πιστέψαν ότι η φιλοτελική παρουσία του Σταγειρίτη φιλοσόφου θα σταματούσε εκεί, στις δύο εκδόσεις και στα πέντε γραμματόσημα. Όμως είχαν κάνει λάθος. Ακριβώς το 1992, αυτή τη φορά λόγω της μακεδονικής καταγωγής του, έκανε και πάλι την φιλοτελική του εμφάνιση. Αρκετοί φιλοτελιστές, μεταξύ των οποίων και ο γράφων, εξέφρασαν τις αντιρρήσεις τους. Στη θέση των συχών επαναλήψεων του Αριστοτέλη θα μπορούσαν να τιμηθούν και άλλα σπουδαία πνεύματα της κλασικής Ελλάδας που απουσιάζουν παντελώς φιλοτελικά.

Εντούτοις, και παρά την έκτοτε συχή διαφωνία μας, "πριν ο αλέκτωρ λαλήσει τρεις φορές" ήρθε άλλος ένας μεγαλόπρεπος Αριστοτέλης, "τρισυπόστατος" αυτή τη φορά, διά χειρός του εξαιρετού καλλιτέχνη Γιάννη Γουρτζή, χωρίς ωστόσο η καλλιτεχνική αξία των γραμματοσήμων να μειώνει την πραγματικότητα και να απαντά στα ερωτηματικά: Πώς είναι δυνατόν να έχουν εκδοθεί 9 (εννέα) γραμματόσημα για τον Αριστοτέλη και να απουσιάζουν παντελώς άλλες σπουδαίες προσωπικότητες της ελληνικής αρχαιότητας; Δεν θα έπρεπε να γίνεται ένας ορθολογιστικότερος προγραμματισμός των νέων εκδόσεων γραμματοσήμων από την αρμόδια υπηρεσία του ΕΛΤΑ; Δεν θα έπρεπε σαν ανεξάρτητος οργανισμός να έχει την δυνατότητα να αντιστέκεται στις παρεμβάσεις τρίτων, τουλάχιστον σε κραυγαλέες περιπτώσεις όπως αυτή του Αριστοτέλη;

Εμείς, πάντως, που λατρεύουμε τον αρχαίο πολιτισμό μας και αγαπάμε το φιλοτελισμό, αφουγκραζόμαστε καθημερινά τα "παράπονα" του Σωκράτη, του Ευριπίδη, του Αισχύλου, του Αριστοφάνη, του Σόλωνα και τόσων άλλων που η φιλοτελική τους μοίρα τους έχει θέσει στο περιθώριο. Χρόνια τώρα, μάλιστα, τους υπερασπιζόμαστε με γραπτές και προφορικές προτάσεις, ακόμα και με διαμαρτυρίες. Μάταια όμως. Και επειδή για πολλούς από εμάς αυτοί οι (απόντες) Μεγάλοι Έλληνες είναι απαραίτητοι για τις συλλογές μας, αναγκαστήκαμε να τους αναζητούμε σε ξένες εκδόσεις. Διότι υπάρχουν ξένα Ταχυδρομεία που ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την αρχαία Ελλάδα. Ενδιαφέρονται διότι ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός αποτελεί προσφιλές θέμα συλλογής των φιλοτελιστών όπου γης, και οι ξένοι ξέρουν να τον "καπηλεύονται" και να αντλούν σημαντικά έσοδα πουλώντας τον.

Καλό καλοκαίρι σε όλους

Ο πρόεδρος



Αναρωτιέται κανείς τι θα ήταν η λαϊκή και παραδοσιακή μουσική των περισσότερων ευρωπαϊκών και αμερικανικών χωρών χωρίς το ακορντεόν. Χωρίς αυτό το αερόφωνο πληκτικό όργανο που βρίσκεται στο επίκεντρο της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης των λαών του δυτικού κόσμου, και δεσπόζει στις λαϊκές γιορτές, στα τραγούδια και τους χορούς, σε γιορτές και πανηγύρια.

Το ακορντεόν αποτελείται από δύο πληκτρολόγια (ένα για το κάθε χέρι) και μια φυσούνα που παράγει αέρα καθώς την συμπιέζει και επεκτείνει εναλλάξ ο εκτελεστής. Ο ήχος παράγεται με τη δόνηση μεταλλικών ελασμάτων στο εσωτερικό του, που πάλλονται με τη ροή του αέρα.

Γαλλία, Ιταλία, Σκανδιναβικές χώρες και χώρες της Βαλτικής, χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, Ιταλία... Η λαϊκή μουσική όλων αυτών των χωρών στηρίζεται στο ακορντεόν και σε πολλές ακόμα



"Κεν" του Λάος...

αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο. Η Ιταλία, για δικούς της λόγους, του έχει δώσει δικό της όνομα. Το ονομάζει "Fisarmonica", από τις ελληνικές λέξεις "φυσώ" και "αρμονία".

Οι ειδικοί πιστεύουν ότι οι δημιουργοί των πρώτων ακορντεόν εμπνεύστηκαν την κατασκευή του από πανάρχαια όργανα της Άπω Ανατολής, παρά τις μεγάλες διαφορές στην εμφάνιση, κατασκευή και λειτουργία των τελευταίων. Τέτοια είναι το κινεζικό Σένγκ, αναφορές του οποίου υπάρχουν από το 2000 π.Χ., και το Κεν του Λάος και της Ταϊλάνδης, που και αυτό ανάγεται στην Εποχή του Χαλκού. Και τα δύο λειτουργούν με αέρα και ο ήχος παράγεται από αυλούς κατασκευασμένους με καλάμια μπαμπού.



...και "Σενγκ" της Κίνας: Πρόγονοι του ακορντεόν σύμφωνα με τους ειδικούς.



Ωραίο σουηδικό μηχανόσημο με ακορντεονίστα σε χαρακτηριστική στάση.

Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του ακορντεόν ανήκει από το 1829 στον Αρμένιο Cyrill Demian που ζούσε στη Βιέννη. Άλλοι αποδίδουν την εφεύρεσή του στον Βερολι-



Φινλανδία, Εσθονία, Σουηδία, Πολωνία... Λίγες μόνο από τις πολλές χώρες, στη λαϊκή παράδοση των οποίων κυριαρχεί το ακορντεόν.

νέζο Christian Friedrich Ludwig Buschmann από το 1822, θεωρώντας ότι ο Demian απλώς το πατεντάρισε.

Η Ρωσία διεκδικεί και αυτή πρωτεία στη δημιουργία του ακορντεόν. Σύμφωνα με Ρώσους ερευνητές, τα πιο παλιά γνωστά, απλά σε κατασκευή ακορντεόν έγιναν στην πόλη Τούλα, από τους Timofey Vorontsov το 1820 και Ivan Sizov το 1830. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1840, το όργανο είχε μεγάλη διάδοση στη Ρωσία. Τα δύο εργοστάσια που δημιουργήθηκαν παρήγαγαν 10.000 ακορντεόν ετησίως, ενώ μέχρι το 1874 η ετήσια παραγωγή ξεπέρασε τα 700.000.

Το ακορντεόν του Demian είχε λίγη ομοιότητα με τα σύγχρονα όργανα. Είχε κουμπιά μόνο στο αριστερό χέρι, ενώ το δεξί λειτουργούσε μόνο σαν φουσερό. Ωστόσο, το βασικό χαρακτηριστικό που του έδωσε τη πατέντα ήταν ότι πατώντας ένα πλήκτρο ακουγόταν μια ολόκληρη συγχορδία κατά την "εισπνοή" της φυσούνας και μία άλλη κατά την "εκπνοή".

Το ακορντεόν με πλήκτρα όπως του πιάνου εμφανίστηκε πρώτη φορά στην γερμανόφωνη Ευρώπη το 1821 και από εκεί διαδόθηκε στον υπόλοιπο κόσμο.



Ακορντεόν του Σιρίλ Ντάμιαν



Οι Ρώσοι διεκδικούν και αυτοί "πρωτεία" στην κατασκευή του ακορντεόν.



Δεδομένη και η λατρεία των Σουηδών γι' αυτό το όργανο.



"Γερμανοί μετανάστες στο Μπουένος Άιρες". Είναι αυτοί που έφεραν το μπιαντονεόν στην Αργεντινή.

Την ίδια περίοδο είχαμε στη Βιέννη και τις πρώτες φουσαρμόνικες, η αρχή της λειτουργίας των οποίων είναι ίδια με εκείνη του ακορντεόν.

Έκτοτε η εξέλιξη του ακορντεόν υπήρξε ραγδαία. Το 1829 απονεμήθηκε το βρετανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αριθ. 5803 για το ακορντεόν του Sir Charles Wheatstone (1802-1875), ενώ λίγα χρόνια μετά, το 1840, ο Γερμανός Χάινριχ Μπαντ (1821-1860) επιτόνησε το μπιαντονεόν, μετατρέποντας το πληκτρολόγιο του δεξιού χεριού από πληκτρολόγιο πιάνου σε σειρές από κουμπιά, δίνοντας στο όργανο τεράστια εξάπλωση και καθιστώντας το –μέσω των Γερμανών μεταναστών στην Αργεντινή– αναπόσπαστο στοιχείο της ορχήστρας του αργεντινικού ταγκό.

Στη Μεγάλη Βρετανία το ακορντεόν άρχισε να γίνεται δημοφιλές από το 1831. Η παρουσία του αναφέρεται στην εφημερίδα *The Times* της εποχής. Σε λίγα χρόνια έγινε δημοφιλές και στη Νέα Υόρκη.

Στο μεταξύ, άρχισαν να εμφανίζονται και άλλου τύπου ακορντεόν, όπως ένα που είχε πληκτρολόγιο μόνο για το δεξί χέρι, ενώ 1844 ο Charles Wheatstone πήρε δεύτε-



Ιστορικά ακορντεόν από το Μουσείο Μουσικών Οργάνων των Βρυξελλών: Η "κοντσερτίνα" του Wheatstone (Αγγλίας), χρωματικά Ιταλίας, Γερμανίας και του Vladikavaz της Βόρειας Οσετίας, και διατονικό Βρυξελλών.





**Μπαντονέον: Απαραίτητο στο αργεντινικό ταγκό.**

ρο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για ένα ακορντεόν που αποκάλεσε "κοντσερτίνα" στο οποίο περιλαμβάνονταν πληκτρολόγιο για το δεξί χέρι και πλήκτρα για συγχορδίες στο αριστερό. Ωστόσο αυτό ο τύπος οργάνου είχε ήδη εμφανιστεί στη Βιέννη, και μάλλον ο Wheatstone το αντέγραψε.

Λίγο αργότερα εμφανίστηκε και η "φλουτίνα", βελτιωμένη εκδοχή της "κοντσερτίνα".

Έκτοτε οι καινοτομίες συνεχίστηκαν και συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Αναπτύχθηκαν διάφορα συστήματα κουμπιών για το αριστερό χέρι και πληκτρολόγια για το δεξί, εξελίχθηκαν συνδυασμοί πολλαπλών ηχητικών αποχρώσεων (ρετζίστρα), μηχανισμοί εναλλαγής διαφορετικών ήχων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης κτλ.

Στην Ιταλία, δύο ήταν οι ιστορι-



**Γαλλικά ακορντεόν: Του 1919 κατασκευής Αφών Μαυερίν, και νεότερο από εργαστήριο της πόλης Μορμπιχάν (Βρετανία).**



**Σπουδαίος κατασκευαστής και ο Ιταλός Τζίνο Πιτζίνι.**



**Ελβετία: Άλλη μια χώρα όπου κυριαρχεί το ακορντεόν.**

κές χρονολογίας άφιξης του ακορντεόν (της "fisarmonica" όπως το ονομάζουν), οι οποίες συμπίπτουν με την συνάντησή του οργάνου με δύο ξεχωριστές φυσιογνωμίες που του έδωσαν λάμψη, χάρη, μουσικότητα. Η πρώτη είναι το 1864, όταν στη μικρή πόλη Castelfidardo της επαρχίας Αγκώνας άρχισε την κατασκευή του ο Πάολο Σοπράνι. Έκτοτε το Καστελφιντάρνο έγινε "η πατρίδα του ακορντεόν στην Ιταλία", κάτι που αναγνωρίζεται ομόφωνα.

Η δεύτερη χρονολογία είναι το 1876, όταν ο Μαριάνο Νταλαπέ δημιούργησε στην πόλη Στραντέλα (επαρχία Παβίας), την πρώτη πολυφωνική "fisarmonica", από την τεχνολογία της οποίας προέρχονται όλα τα σημερινά ακορντεόν.

Από τότε το όρ-



**Πάολο Σοπράνι: 150η επέτειος της γέννησής του. Ακορντεόν, με φόντο την πόλη του Castelfidardo.**



**Η Ιταλία εξελίχθηκε σε μία από τις μεγαλύτερες χώρες παραγωγής ακορντεόν.**



**Αστωρ Πιατσόλα και ο Ιταλός Γουόλφερ Μπελτράμι:**  
Ο πρώτος έβαλε το μπαντονέον στη συμφωνική ορχήστρα. Ο δεύτερος υπήρξε σπουδαίος εκτελεστής του ακορντεόν.



Το "Σράμελ ακορντεόν" σε κουαρτέτο της εποχής. Στο γραμματόσημο ο Γιόζεφ Σράμελ, συνιδρυτής με τον αδελφό του Γιόχαν του κουαρτέτου.

γανο γνώρισε τεράστια επιτυχία και, προοδευτικά, άρχισε να προκαλεί το ενδιαφέρον μεγάλων συνθετών, μεταξύ των οποίων και του σπουδαίου Άστωρ Πιατσόλα.

Μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη αυτής της περιόδου ήταν η εμφάνιση αυτού που στη συνέχεια έγινε γνωστό ως "σράμελ ακορντεόν" (Schrammel). Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1877 σε ένα κουαρτέτο που περιλάμβανε ένα ακορντεόν, δύο βιολιά και κόντρα κιθάρα (μπάσο). Αυτό το μοντέλο χρησιμοποιήθηκε συχνά σε βιεννέζικες γιορτές και, σπανιότερα, ακούγεται και στις μέρες μας.

Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του οργάνου έπαιξε και ο Γερμανός Ματίας Χόνερ (Matthias Hohner, 1833-1902). Άρχισε να παράγει ακορντεόν και φυσαρμόνικες από το 1857. Στο διάβα της ιστορίας της, η εταιρεία του επινόησε και παρήγε πολλές διαφορετικές μορφές αυτών των οργάνων, καθώς και πλήθος άλλα (φλάουτα,



**"Χόνερ":** Από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές ακορντεόν παγκοσμίως. Δεξιά, ιστορική διαφημιστική κάρτα των αρχών του αιώνα.



**"Το ακορντεόν στα γραμματόσημα"**  
Μία χρήσιμη έκδοση για τους συλλέκτες με μουσικό θέμα, του Ιταλού φίλου Giancarlo Cocito.

μελόδικες, μπάντζο, κιθάρες κ.ά.) που στο σύνολό τους ξεπερνούσαν το ένα εκατομμύριο το χρόνο.

Η Ιταλία εξακολουθεί να παραμένει μία από τους μεγαλύτερους παραγωγούς ακορντεόν με σπουδαίους κατασκευαστές ποιοτικών οργάνων. Μία από τις σημαντικότερες εταιρείες είναι αυτή των αδελφών Πιτζίνι (Adriano, Gino, Luigi και Marino Pigni), με τον Τζίνιο πιο δραστήριο από όλους και άριστο τεχνίτη από τα 14 χρόνια του. Άλλοι γνωστοί ιστορικοί κατασκευαστές είναι οι Paolo Soprani (1863), Sante "Crucianelli" (1888), Silvio "Scandalli" (1916) και πολλές ακόμα που εξακολουθούν πάντα να δραστηριοποιούνται.

Παντελής Λεούσης





## Άκρως απόρρητον! Το "Enigma" του Β' Παγκοσμίου Πολέμου

Το Μπλέτσελϊ Παρκ (Bletchley Park) είναι ένα ακίνητο στο κέντρο ενός κτήματος, στο χωριό Μπλέτσελϊ του Μπακινγχαμσάιρ στην Αγγλία, που σήμερα αποτελεί τμήμα της πόλης του Μίλτον Κέινς. Μέχρι προ ολίγου λίγοι Άγγλοι το γνώριζαν. Έγινε ευρύτατα γνωστό μόλις πρόσφατα, μετά από μία εκπομπή του BBC. Μέχρι τότε η περιοχή καλυπτόταν από απόλυτη μυστικότητα, διότι αυτό που συνέβη εκεί κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν αποφασιστικής σημασίας για την έκβαση της σύγκρουσης και τη νίκη των Συμμάχων.

Όπως είναι γνωστό, κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η μετάδοση στρατιωτικών πληροφοριών ήταν στρατηγικής, και συχνά αποφασιστικής σημασίας. Γι' αυτό και σ' αυτό το χωριό που παρέμεινε για χρόνια τελείως απομονωμένο από την υπόλοιπη χώρα, εγκαταστάθηκε το 1939 το άκρως μυστικό κέντρο των Συμμάχων με το όνομα "Σταθμός Χ", αποκλειστικό έργο του οποίου ήταν η αποκρυπτογράφηση των εχθρικών κωδικοποιημένων μηνυμάτων. Το επίσημο όνομά του κέντρου ήταν "Code & Cipher School" (Κρατικός κώδικας & Σχολή Κρυπτογράφησης). Σε αυτό έζησαν εκατοντάδες ερευνητές, ειδικοί επιστήμονες, εκπαιδευτικοί, φοιτητές, σκακιστές, νεαροί αξιωματικοί και υπεύθυνοι

παρακολούθησης μηνυμάτων, που προέρχονταν από διάφορες χώρες της Ευρώπης. Ανάμεσά τους ήταν τρεις Πολωνοί μαθηματικοί κρυπτογράφοι, οι Marian Rejewski (1905-1980), Jerzy Rozycycki (1909-1942) και Henryk Zygalski (1908-1978), στους οποίους αποδίδεται σήμερα μεγάλο μέρος του αποτελέσματος που επιτεύχθηκε από τους "codebreakers" του "Σταθμού Χ" του Μπλέτσελϊ Παρκ.

Η αποστολή που τους είχε ανατεθεί ήταν σαφής: Να σπάσουν το σύστημα κωδικοποίησης των μυστικών μηνυμάτων της Ανωτάτης Διοίκησης της Βέρμαχτ και του Ναυτικού του Ράιχ. Το γερμανικό σύστημα κωδικοποίησης με το όνομα "Enigma" (Αίνιγμα) επέτρεπε στη Βέρμαχτ και το Γερμανικό Ναυτικό να μεταδίδουν στο στρατηγείο του Χίτλερ στο Βερολίνο απαραβίαστες μυστικές στρατιωτικές πληροφορίες. Με αυτό τον τρόπο πολλά συμμαχικά πλοία βυθίζονταν από το Γερμανικό Ναυτικό, απλά επειδή τα γερμανικά υποβρύχια λάβαιναν τις γεωγραφικές συντεταγμένες της θέσης των σκαφών μέσω του συστημένου κωδικοποίησης Enigma.

Γι' αυτό και οι ερευνητές του Μπλέτσελϊ

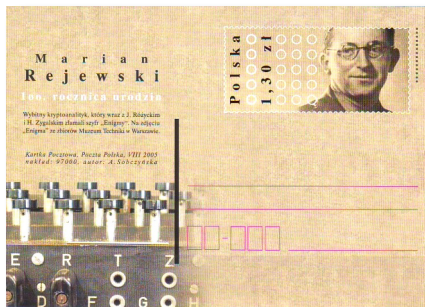
Παρκ υφίσταντο ισχυρές πιέσεις εκ μέρους των Συμμάχων. Εργάζονταν νυχθημερόν,



Το Μπλέτσελϊ Παρκ όπως είναι σήμερα.



Πολωνικά γραμματόσημα έκδοσης 1983 και 2009 προς τιμή των τριών Πολωνών κρυπτογράφων του Bletchley Park που κατάφεραν να αποκωδικοποιήσουν τα μηνύματα του Enigma.



Ο Marian Rejewski σε μονόφυλλο.



προσπαθώντας να βρουν το σύστημα που θα τους επέτρεπε να αποκωδικοποιήσουν και, στη συνέχεια, να διαβάσουν τα γερμανικά μηνύματα. Το σύστημα κωδικοποίησης Enigma ήταν κατασκευασμένο σε τρόπο ώστε να υπάρχουν εκατομμύρια δυνατότητες κωδικοποίησης που αλλάζονταν κάθε μέρα. Δεδομένου ότι επρόκειτο για υπολογισμούς πιθανοτήτων και λογικών συστημάτων, "κλήθηκαν" στο Μπλέτσελ Παρκ πολυάριθμοι μαθηματικοί από διάφορες ηπικότητες.

Τα τεχνικά μέσα που οι Σύμμαχοι είχαν θέσει στη διάθεσή των ερευνητών ήταν σχεδόν υποτυπώδη και οι υπολογιστές ήταν μηχανικού τύπου. Εντούτοις, και παρά τις τεράστιες δυσκολίες, κατάφεραν τελικά να σπάσουν τους γερμανικούς κώδικες. Αποτέλεσμα αυτής της επιτυχίας ήταν -σύμφωνα με πολλούς ιστορικούς-, η επιτυχής απόβαση στη Νορμανδία, όπως είχε σχεδιαστεί από το συμμαχικό επιτελείο. Χάρη σε αυτούς τους ερευνητές και στην ανάγνωση των γερμανικών μηνυμάτων του Enigma, παραπλάνησαν τον Γερμανούς με ψεύτικα δικά τους μηνύματα, κάνοντάς τους να πιστέψουν ότι η απόβαση θα γινόταν στο Καλέ (Pas-de-Calais).

Μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες που συμμετείχαν στις έρευνες ήταν ο Άγγλος Alan Turing, προϊστάμενος της "Ομάδας 8" και κεντρικό πρόσωπο στην αποκρυπτογράφηση των γερμανικών στρατιωτικών κωδικών, ο οποίος αργότερα εξελίχθηκε σε ένα από τους δημιουργούς των σύγχρονων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Λίγα χρόνια πριν, οι πολίτες που εργάζονταν στο Μπλέτσελ Παρκ και οι αρχές της περιοχής αποφάσισαν να αναβιώσουν το παλιό ερευνητικό κέντρο, το πρώτο του είδους του στον κόσμο. Τα σπία της γειτονιάς ανακαινίστηκαν, το κατάφυτο πάρκο αποκαταστάθηκε και καθιερώθηκαν οργανωμένες επισκέψεις. Μέχρι και το τοπικό ταχυδρομείο ανακαινίστηκε στο στυλ της εποχής, ενώ ο υπεύθυνος οργανισμός για την αξιοποίηση της κληρονομιάς του Μπλέτσελ Παρκ πουλάει επίσης

ειδικούς εικονογραφημένους φιλοτελικούς φακέλους για τους Άγγλους συλλέκτες.

Καθώς το "Government Code & Cipher School" ήταν το πιο μυστικό Κέντρο Ερευνών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όλα τα ταχυδρομικά στοιχεία της εισερχόμενης αλληλογραφίας

ήταν παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνταν για τους κατασκόπους. Η διεύθυνση ήταν ανώνυμη, οι επιστολές απευθύνονταν σε ταχυδρομική θυρίδα, με αριθμούς όπως "111", ή "222" ή "333", κτλ, ενώ τα ονόματα των παραληπτών συχνά ήταν ψεύτικα. Οι επιστολές που διασώθηκαν και απευθύνονται στους ερευνητές του Πάρκου Μπλέτσελ είναι ελάχιστες και ιδιαίτερα σπάνιες, καθώς οι διαταγές καταστροφής της

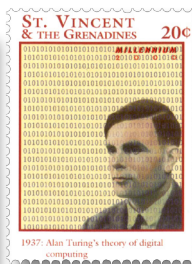
αλληλογραφίας ήταν πολύ αυστηρές. Οι 3 - 4 που παρουσιάστηκαν κατά καιρούς σε βρετανικές δημοπρασίες προκάλεσαν τεράστιο ενδιαφέρον μεταξύ των συλλεκτών ταχυδρομικής ιστορίας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.



Ο Άγγλος Alan Turing, "πατέρας της επιστήμης των υπολογιστών", και το "Αίνιγμα" που κατακείασε.



Τεράστια η συνεισφορά του Turing στην αποκωδικοποίηση της γερμανικής κρυπτογραφικής συσκευής Enigma.



Προσωπικά γραματόσημα του τύπου "Σας ευχαριστούμε", προς τιμή του Turing και των ατόμων που εργάστηκαν στο Μπλέτσελ Παρκ.

J. R. Perceval, αξιωματικό που συνδέεται με το "Σταθμό X" του Bletchley Park. Η μία χρησιμοποιεί τη συνήθη διεύθυνση "T.Θ. 444", στο Λονδίνο, με τα δύο γράμματα "BP" γραμμένα με μολύβι. Στην άλλη, η αρχική διεύθυνση έχει διαγραφεί και η νέα είναι γραμμένη με το χέρι, με T.Θ. 111 και Bletchley, Bucks. Και οι δύο επιστολές λογοκρίθηκαν κατά την άφιξή τους στην Αγγλία.

Σε ότι αφορά στην μηχανή κρυπτογράφησης Enigma, αυτή εφευρέθηκε από τον Γερμανό μηχανικό Arthur Scherbius, που κατοχύρωσε την ευρεσιτεχνία του στις 23 Φεβρουαρίου 1918, ενώ την ίδια εποχή τρεις άλλοι εφευρέτες από τρεις διαφορετικές χώρες είχαν επίσης υποβάλει αίτηση για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μηχανών κρυπτογράφησης. Ο Scherbius προσπάθησε πρώτα να πουλήσει το σχέδιό του στο γερμανικό στρατό αλλά, καθώς δεν συνάντησε κανένα ενδιαφέρον, αποφάσισε να ξεκινήσει δική του εταιρεία για την παραγωγή του Enigma για εμπορική χρήση.

Η μηχανή του Scherbius βγήκε αρχικά στο εμπόριο το 1923, αλλά οι αγοραστές ήταν λίγοι. Τα δύο πρώτα μοντέλα του ζύγιζαν 110 λίβρες και ήταν εξαιρετικά δύσχρηστα. Το τρίτο μοντέλο, του 1925, ήταν πολύ μικρότερο και ελαφρύτερο και το τέταρτο του 1927 ήταν ακόμα πιο βελτιωμένο, προκαλώντας το εμπορικό ενδιαφέρον πολλών χωρών.

Το Γερμανικό Ναυτικό ενέκρινε το Enigma

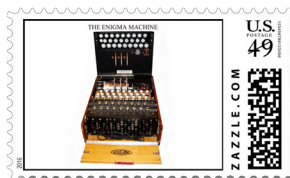
το 1926 και ο στρατός το 1928. Οι δύο υπηρεσίες το τροποποίησαν για τους σκοπούς τους, και συνέχισαν να το τροποποιούν, μέχρι που το διαφοροποίησαν σημαντικά μέχρι το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ελάττωσαν το βάρος του από 26 σε μόλις 6 λίβρες, το απάλλαξαν από τη χρήση μπαταριών, πρόσθεσαν εκτυπωτή, ανέπτυξαν σημαντικά την κρυπτογραφική του δύναμη και επέφεραν πολλές άλλες εξελίξεις. Το αποτέλεσμα ήταν ένα μηχανήμα που μπορούσε να λειτουργήσει από ένα μόνο άτομο, ακόμα και στο πεδίο της μάχης.

Με την ευκαιρία της αναφοράς μας στην αποκρυπτογράφηση του Enigma, καλό είναι να αναφερθούμε και στον Αμερικανό κρυπτογράφο William Friedman (1891–1969). Ο Friedman ήταν στην υπηρεσία του αμερικανικού στρατού από τη δεκαετία του 1930 έως το 1950, επικεφαλής του τμήματος ερευνών, κρυπτογράφησης και αποκρυπτογράφησης σημάτων. Το 1940, κάτω από την καθοδήγησή του, η ομάδα των επιστημόνων αυτής της υπηρεσίας έσπασε τους ιαπωνικούς κώδικες, αποκαλύπτοντας έτσι ιαπωνικά διπλωματικά μυστικά πριν από την είσοδο της Αμερικής στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Παντελής Λεούσης

Πηγές:

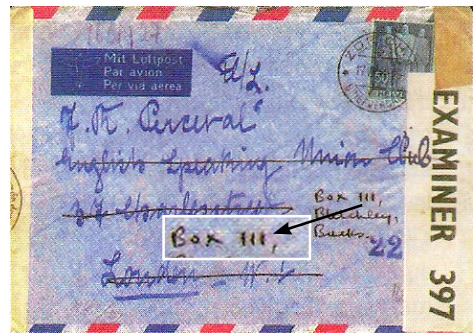
Pierre Sanders "Attention, top secret",  
Timbres Magazine, Ιαν. 2007



Η φορητή μηχανή "Enigma"



William Friedman: Έσπασε τους ιαπωνικούς κώδικες.



Δύο από τις επιστολές που διασώθηκαν, με αποστολή από Ζυρίχη προς το Μπλέτσελεϊ Παρκ και συνθηματικά στοιχεία και T.T. 444 και T.T. 111.

## Τζίτζικας, ο ανέμελος τροβαδούρος του καλοκαιριού!

Αν μας ρωτούσαν ποιος είναι ο πλέον χαρακτηριστικός ήχος του καλοκαιριού στην εξοχή, το δίχως άλλο θα απαντούσαμε το "τραγουδί" των τζίτζικιών.

Πόσες φορές δεν μας νανούρισε ένα ζεστό μεσημέρι, αλλά και πόσες δεν μας εκνεύρισε με την επιμονή του να τραγουδάει και τις ζεστές νύχτες, όταν αποζητούσαμε την σιγαλιά και την ησυχία. Τέπιξ ήταν το αρχαίο όνομά του και γνωστός ο μύθος του Αισώπου "Τέπιξ και μύρμηκες", όπου ο τεμπέλης τζίτζικας διασκεδάζει συνεχώς και δεν προνοούσε για να μαζέψει τροφή για τον επερχόμενο χειμώνα.

Αλλά και ένας από τους μύθους του γνωστού Γάλλου λογοτέχνη Ζαν ντε λα Φοντέν, ο οποίος χρησιμοποίησε τα θέματα του Αισώπου, είναι αφιερωμένος στους "Τζίτζικα και μέρμηκα".

Κατά τη μυθολογία ο Τιθωνός, ένας ωραίος νεανίας, αγαπήθηκε για την ομορφιά του από την Ηώ, τη θεά της αυγής. Αυτή ζήτησε από το Δία να τον κάνει αθάνατο, αλλά ξέχασε να ζητήσει μαζί με την αθανασία και να μη γερνάει ο αγαπημένος της. Έτσι, όταν πέρασαν τα χρόνια ο Τιθωνός γέρασε πολύ, έγινε άσχημος και δεν μπορούσε να τον βλέπει η νεαρή και όμορφη θεά, χωρίς όμως να πεθαίνει. Οι θεοί τον λυπήθηκαν και τον μεταμόρφωσαν στο γνωστό μας τζίτζικι.



Ένας από τους έμμετρους (Αισώπειους) μύθους του Ζαν ντε λα Φοντέν έχει τον ίδιο τίτλο (*La cigale et la fourmie*)



Κυριακό τευχίδιο γραμματοσήμων με θέμα το γνωστό Μύθο του Αισώπου.

Το μέγεθός του φτάνει τα 2-5 εκ. και το χρώμα του, σε γενικές γραμμές είναι μαύρο, αλλά ποικίλει ανάλογα με το χρώμα των δένδρων όπου ζει. Ο ήχος που παράγει προέρχεται από τον θώρακα και την κοιλιά του ενώ ο ίδιος ο τζίτζικας δεν ακούει τον ήχο που βγάζει αφού είναι κουφός και το απέδειξε ένας δήμαρχος του Μαγδεμβούργου τον περασμένο αιώνα, πυροδοτώντας ένα κανόνι κάτω από ένα πλατάνι της πλατείας πάνω στο οποίο τερέτιζαν χιλιάδες τζίτζικα, χωρίς εκείνα να σταματήσουν από τον εκκωφαντικό κρότο.

Η ζωή των τζίτζικιών είναι κι αυτή πολυκύμαντη. Η θηλυκή γεννά τα αυγά της, Ιούλιο Αύγουστο, μέσα σε τρύπες που κάνει πάνω στους μαλακούς βλαστούς. Από τα αυγά βγαίνουν οι pronύμφες, περρίπου κατά το τέλος του καλοκαιριού, οι οποίες κατεβαίνουν από τα δέντρα, κάνουν τρύπες μέσα στη γη, κοντά στις ρίζες κι εκεί μπορούν να ζήσουν και τέσσερα χρόνια (αλλού μέχρι και 17 χρόνια) μέχρι που να μετατραπούν σε κανονικά τζίτζικια. Όταν τελικά αρχίσουν το τραγουδί ζουν περί τις έξι εβδομάδες. Γνωρίζοντας αυτή τη λεπτομέρεια της ζωής του τζίτζικα, στο εξής θα πρέπει να δικαιολογούμε το τραγουδί δικαιοσύνης στη σύντομη ζωή του.

Δημήτρης Βαρελάς



## ΦΡΙΝΤΑ ΚΑΛΟ

Ήταν μία μορφή που σημάδεψε την μεξικάνικη τέχνη αλλά και μία ιδιαίτερη προσωπικότητα, με κύρια χαρακτηριστικά τη δύναμη, το πάθος για τη ζωή, την ένταση, την σεξουαλικότητα. Όλα αυτά παρά τα απανωτά κτυπήματα που της επιφύλαξε η μοίρα.

Γεννήθηκε στην Πόλη του Μεξικού το 1907, τρία χρόνια πριν την μεγάλη επανάσταση της χώρας της. Όμως η ίδια ήθελε να λέει ότι "Γεννήθηκα μέσα στη φωτιά, πρωτοείδα τον κόσμο μέσα στη θέρμη του ξεσηκωμού. Γεννήθηκα μαζί με μια επανάσταση, είμαι χωρίς αμφιβολία παιδί αυτής της επανάστασης και ενός γέρου θεού που λάτρευαν οι πρόγονοί μου. Γεννήθηκα το 1910. Ήταν καλοκαίρι".

Ο γερμανοεβραϊός πατέρας της είχε καλή μόρφωση, ήταν άθεος και είχε έρθει μικρός στο Μεξικό. Ασκούσε το επάγγελμα του φωτογράφου. Η μητέρα της ήταν ισπανομεξικάνικη και Καθολική.

Η Φρίντα, στην ηλικία των έξι αρρώστησε από πολιομυελίτιδα, με αποτέλεσμα το ένα της πόδι να είναι ημιπαράλυτο και μικρότερο από το άλλο.

Το 1925, στα 18 της, το Λεωφορείο στο οποίο επέβαινε συγκρούστηκε με ένα τραμ. Τραυματίστηκε σοβαρά, υποβλήθηκε σε πολλές εγχειρήσεις, ταλαιπωρήθηκε. Η συνέπεια όμως αυτού του ατυχήματος που της στοίχισε περισσότερο και σημάδεψε τη ζωή της ήταν η αδυναμία της να κάνει παιδιά.

Στα 19 της, ενώ ανάρρωνε ακόμα από το ατύχημα, άρχισε να ζωγραφίζει ξαπλω-

μένη στο κρεβάτι. Ήταν τότε που έκανε την πρώτη αυτοπροσωπογραφία της. Παράλληλα έπαιρνε μαθήματα ζωγραφικής. Καθώς όμως τα οικονομικά της οικογένειας ήταν περιορισμένα και δεν επαρκούσαν για την καλλιτεχνική της υποστήριξη, άρχισε να εικονογραφεί βιβλία ιατρικής.

Λίγο μετά, το 1929, έδειξε τη δουλειά της στον τοιογράφο Ντιέγκο Ριβέρα, τον οποίο είχε γνωρίσει το 1922 στην Escuela Preparatoria όπου φοιτούσε, όταν αυτός ζωγράφιζε τους τοίχους της σχολής. Αργότερα τον συναντούσε συχνά, καθώς και οι δύο σύχναζαν στους καλλιτεχνικούς κύκλους του Μεξικού. Είχαν μάλιστα και τις ίδιες πολιτικές πεποιθήσεις, γεγονός που συνέβαλε στο να συνδεθούν στενότερα.

Τελικά, ο Ριβέρα εντυπωσιάστηκε τόσο από τη δουλειά της όσο και από την ίδια και την προσωπικότητά της.

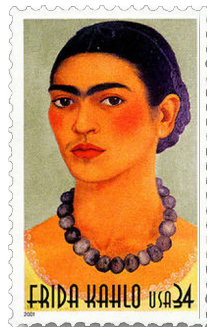
Την ίδια χρονιά παντρεύτηκαν.

Μεγάλο μέρος των έργων της Φρίντα Κάλο είναι αυτοπροσωπογραφίες (όπως και όλα τα εικονιζόμενα γραμματόσημα), στις οποίες διακρίνεται ο προσωπικός πόνος και η σεξουαλικότητά της. Χαρακτηριστικό των έργων της

τα έντονα χρώματα, η επίδραση των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στο Μεξικό, αλλά και τα ευρωπαϊκά ρεύματα της εποχής, όπως ο Ρεαλισμός, ο Συμβολισμός και ο Υπερρεαλισμός. Στο σύνολο του έργου της παρέμεινε πιστή στη μεξικανική κουλτούρα που ανθού-



Η Φρίντα σε τρεις εκδόσεις των ΗΠΑ, αποδείξει της αξίας που της αποδίδεται. Φανερή η έντονη τριχοφυΐα της, την οποία δεν κρύβει ούτε στις αυτοπροσωπογραφίες της.



σε εκείνη την περίοδο (mexicanidad) ενώ αρκετοί πίνακες της χαρακτηρίζονταν από έντονη θρησκευτικότητα.

Ο Ντιέγκο Ριβέρα, αντίθετα, αντλούσε τα θέματά του από το Μεξικό της προκολομβιανής εποχής. Αυτός ήταν ήδη αναγνωρισμένος ζωγράφος και οι τοιχογραφίες του είχαν μεγάλη ζήτηση στις Η.Π.Α. Γι' αυτό και το ζευγάρι μετακόμισε στο Σαν Φρανσίσκο και αργότερα στο Νητηρόιτ.

Ο Ντιέγκο Ριβέρα δώρισε το 1957 το "Γαλάζιο Σπίτι" της στο Κογιοακάν (Coyoacán), στην Πόλη του Μεξικού, και λειτουργεί πλέον ως μουσείο.

Η Φρίντα για πολλά χρόνια ζούσε στη σκιά του συζύγου της καθώς το έργο της δεν είχε γνωρίσει την αναγνώριση. Η τυχερή στιγμή της ήρθε όταν το 1938 το ζεύγος Ριβέρα συναντήθηκε με τον Γάλλο φιλόσοφο Αντρέ Μπρετόν, όταν αυτός βρέθηκε στο Μεξικό. Ο Μπρετόν εντυπωσιάστηκε από τη δουλειά της, την κάλεσε να πάρει μέρος στην



Δεν παρέλειπε να τονίσει τη σεξουαλικότητά της στα έργα της. Δεξιά, έκδοση της Σερβίας για τα 100 χρόνια από τη γέννησή της.



Ντιέγκο Ριβέρα, τοιχογράφος, σύζυγος και στήριγμα της Φρίντα.



Ένα από τα χαρτονομίσματα που το Μεξικό αφιέρωσε στη Φρίντα Καλό και στο έργο του συντρόφου της Ντιέγκο Ριβέρα (δεύτερο πλάνο).

έκθεση μαζί με άλλους σουρεαλιστές ζωγράφους και οργάνωσε μια προσωπική της έκθεση στο Παρίσι. Εκείνη ωστόσο τόνισε πως οι πίνακές της δεν ήταν όνειρα, αλλά η δική της πραγματικότητα. Στη διάρκεια της ζωής της πραγματοποίησε τρεις μόνο εκθέσεις:

στο Παρίσι, στη Νέα Υόρκη και στο Μεξικό.

Το 1939 χώρισε προσωρινά από τον Ριβέρα και αποσύρθηκε στο Μεξικό, στο "Γαλάζιο Σπίτι". Εκεί ζωγράφησε τον πίνακα "Οι δύο Φρίντες", στον οποίο απεικονίζει το δίλημά της για το διαζύγιο. Σε όλη τη διάρκεια του 1939 διατηρούσε εξωσυζυγική σχέση με τον Νικόλαο Μάρεϊ, ουγγροαμερικανό φωτογράφο και ολυμπιακό ξιφομάχο, τον οποίο είχε γνωρίσει μαζί με τον Ριβέρα στη Νέα Υόρκη. Σύντομα μετά το διαζύγιο, το 1940 χώρισε με τον Μάρεϊ και ξαναπαντρεύτηκε με τον Ριβέρα.

Το 2010, η κυβέρνηση του Μεξικού, σε αναγνώριση της συνεισφοράς της Φρίντα Κάλο αλλά και του Ντιέγκο Ριβέρα απεικόνισε τα πρόσωπά τους στις δύο όψεις του χαρτονομίσματος των 500 πέσος, στην έκδοση για τον εορτασμό της 200ής επετείου της ανεξαρτητοποίησης της χώρας και της 100ής επετείου της Μεξικανικής Επανάστασης.

Λάκης Τσάκωνας

# Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

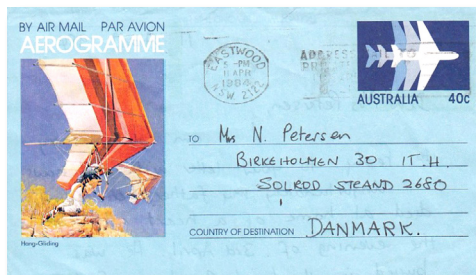
## Τα αερογράμματα

Ένα φιλοτελικό αντικείμενο, την ύπαρξη και τη σημασία του οποίου δεν πρέπει να ξεχνούν οι θεματικοί συλλέκτες, είναι τα αερογράμματα. Ανήκουν και αυτά στη μεγάλη οικογένεια των μονόφυλλων, εφόσον ταχυδρομούνται χωρίς να χρειάζεται να περάσουμε από το ταχυδρομείο για την προμήθεια γραμματοσήμου. Είτε φέρουν έντυπο γραμματόσημο, είτε, σπανιότερα, φέρουν μόνο την ένδειξη "αερόγραμμα", είναι έτοιμα να μπουν στο ταχυδρομικό κουτί και να εκτελέσουν τον προορισμό τους. Προϋπόθεση βέβαια είναι να βρίσκονται στην προκαθορισμένη περίοδο της νόμιμης κυκλοφορίας τους, αλλά και ο παραλήπτης να βρίσκεται σε απόσταση που καλύπτεται από το έντυπο ταχυδρομικό τέλος του αερογράμματος. Διότι, π.χ., ένα αερόγραμμα για το εσωτερικό των ΗΠΑ δεν μπορεί να ταξιδέψει στην Γερμανία χωρίς την προσθήκη συμπληρωματικού τέλους. Αυτό μπορεί να συμβεί επίσης αν το αερόγραμμα παραμένει σε κυκλοφορία και στο μεταξύ έχουν αυξηθεί τα τέλη.

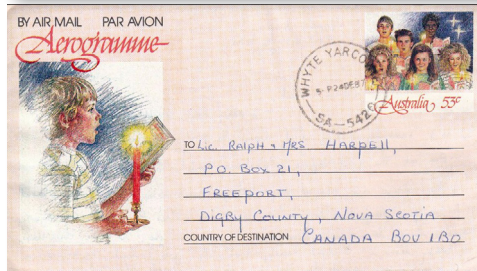
Μια άλλη λεπτομέρεια που αφορά στα αερογράμματα είναι η απαγόρευση να περιέχουν οποιοδήποτε πρόσθετο χαρτί ή αντικείμενο στο εσωτερικό τους. Το τέλος του έντυπου γραμματοσήμου καλύπτει αποκλειστικά τον αναδιπλούμενο -συνήθως- φάκελο που έχει τη μορφή πλικού, με γομαρισμένες τις εξωτερικές πλευρές του.

Με ή χωρίς πρόσθετα γραμματόσημα, η θεματική χρήση του αερογράμματος δεν αλλάζει, μία μόνο διαφορά. Αν το αξιοποιήσιμο μήνυμα προέρχεται μόνο από το έντυπο γραμματόσημο, και τα πρόσθετα γραμματόσημα είναι περισσότερα του ενός, τότε ισχύει ότι και με τους ταχυδρομημένους φακέλους. Τα πολλά και διαφο-

ρετικά γραμματόσημα διασπούν την προσοχή από το θεματικό μήνυμα που στοχεύουμε και, γι' αυτό, ένα τέτοιο αερόγραμμα καλό είναι να αποφεύγεται.







Επίσημο αερόγραμμα χωρίς έντυπο γραμματόσημο

Η ποικιλία αυτού του υλικού είναι μεγάλη και τα θέματα που καλύπτει αμέτρητα. Τοπία, μνημεία, ιστορικές, πολιτικές, πνευματικές και καλλιτεχνικές προσωπικότητες, θέματα χλωρίδας και πανίδας, επιστημονικά επιτεύγματα και πολλά άλλα, περιμένουν το συλλέκτη να τα ανακαλύψει και να τα εισαγάγει στην κατάλληλη θέση της συλλογής του.

Μεγάλο προσόν των αερογραμμάτων η χαμηλή τιμή τους. Ρίχνοντας μια ματιά στο ebay, συναντά πληθώρα από αυτά με τιμές που αρχίζουν από 1 ευρώ.

Είναι αλήθεια ότι και αυτό το υλικό ακολούθησε τη μοίρα των υπολοίπων ταχυδρομικών εκδόσεων. Ενώ ξεκίνησε για την κάλυψη πραγματικών ταχυδρομικών αναγκών και τη διευκόλυνση ταχυδρομικών υπαλλήλων και πελατών, με τον καιρό έγινε και αυτό ένα μέσο για τον προσπορισμό ταχυδρομικών εσόδων. Καθώς μάλιστα με την εξέλιξη των συγκοινωνιών και επικοινωνιών το σύνολο σχεδόν της αλληλογραφίας διακινείται από καιρό με το αεροπλάνο, τα αερογράμματα έπαψαν στην πραγματικότητα να έχουν λόγο ύπαρξης. Εντούτοις, πολλά ταχυδρομεία εξακολουθούν να τα εκδίδουν, αποβλέποντας στην πώλησή τους στους συλλέκτες, οι οποίοι και εξακολουθούν να τα συλλέγουν και να τα αποθηκεύουν στα κλασέρ ή στα συρτάρια τους, ασφράγιστα ή χαριστικά σφραγισμένα με την σφραγίδα ΠΗΚ. Αυτός είναι και ο λόγος που τα αερογράμματα βρίσκονται δύσκολα ταχυδρομημένα, αλλά και για τον ίδιο λόγο εκτιμώνται περισσότερο όταν τα παρουσιάζουμε σε χρησιμοποιημένη κατάσταση.

Από θεματικής πλευράς, το ενδιαφέρον των αερογραμμάτων εντοπίζεται σε δύο στοιχεία: Στην εικόνα του έντυπου γραμματόσημου, στις εικονογραφήσεις και στα κείμενα που συχνά περιέχουν. Εικονογραφήσεις και κείμενα μπορεί να βρίσκονται στο αριστερό μέρος της πρόσοψης του κλειστού αερογράμματος, συνήθως κάτω από την ένδειξη "PAR AVION", και μπορεί να καλύπτουν όλο το πρόσθιο μέρος του, ή μόνο το οπίσθιο, να καταλαμβάνουν ταυτόχρονα πρόσθιο και οπίσθιο, ή ακόμα και μία τρίτη όψη που δεν είναι ορατή όταν το αερόγραμμα είναι διπλωμένο. Η τρίτη αυτή όψη μπορεί επίσης να είναι η μόνη με αξιοποιήσιμα θεματικά στοιχεία, εκτός από την πρόσοψη.

Υπάρχουν ωστόσο και αερογράμματα στα οποία το μόνο αξιοποιήσιμο θεματικό στοιχείο είναι το έντυπο γραμματόσημο, αφού δεν περιλαμβάνουν κανένα άλλο κείμενο ή εικονογρά-

ψηση.

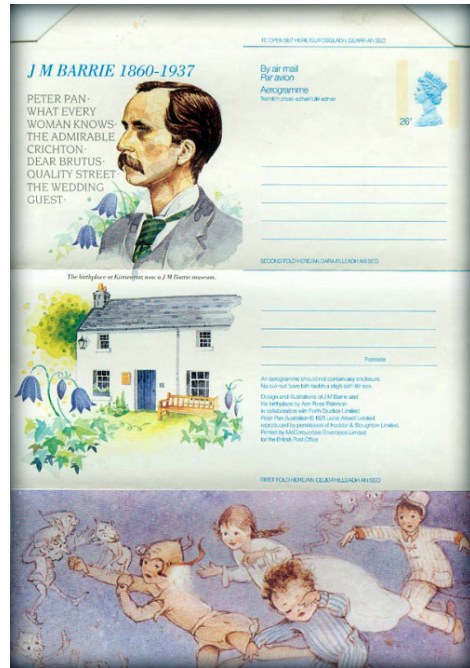
Έχοντας όλες τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των μονόφυλλων, τα αερογράμματα απαιτούν να τους γίνεται η ίδια ακριβώς φιλοτελική μεταχείριση. Δεν πρέπει να καλύπτεται μέρος της επιφάνειάς τους ή να μπαίνουν σε "παράθυρο". Μπορούν να εκτίθενται κλειστά, ώστε να είναι ορατή μόνο η πρόσθια όψη, ή ανοικτά, για να φαίνεται ταυτόχρονα η πρόσθια, η οπίσθια, ή και η τρίτη όψη για τις περιπτώσεις που τα ζητούμενα θεματικά μηνύματα υπάρχουν στις άλλες επιφάνειες τους, όταν αυτά είναι ακόμα ανοικτά. Υπάρχουν όμως και -σπάνιες- περιπτώσεις όπου το αερόγραμμα χρειάζεται να εκτεθεί με την εσωτερική όψη του. Συναντώνται ελάχιστες τέτοιες εκδόσεις, όπου ακόμα και στην περιοχή του κειμένου υπάρχουν αγνές εικονογραφήσεις ή εικονογραφήσεις στα περιθώρια. Σε αυτή την περίπτωση, καλό είναι να εκτίθεται μαζί και μία φωτοτυπία, σε σμίκρυνση 50% της πρόσθιας πλευράς του (σε κλειστή μορφή), ώστε να επιβεβαιώνεται ότι πρόκειται για αερόγραμμα και να φαίνεται η κατάστασή του (ταχυδρομημένο ή όχι, κτλ.). Υπάρχουν όμως και κριτές που αρκούνται σε έναν σύντομο περιγραφικό υπότιτλο, όπου, μεταξύ των άλλων φιλοτελικών πληροφοριών, δηλώνεται η ταυτότητα του αντικειμένου.

Τέλος, δεν θα παραλείψουμε να αναφέρουμε την -όχι ιδιαίτερα συνήθη- ύπαρξη και αερογραμμάτων με διαφημίσεις. Είναι εξίσου αξιοποιήσιμες όπως και οι αντίστοιχες των άλλων μονόφυλλων.

Είναι αυτονόητο ότι η χρήση των αερογραμμάτων στις εκθεσιακές θεματικές συλλογές εί-

ναι απόλυτα επιτρεπτή. Πηγαίνοντας λίγο παραπέρα, θα λέγαμε ότι είναι και επιβεβλημένη, διότι καλύπτουν μεγάλο αριθμό θεμάτων, αλλά και συνεισφέρουν στην απαραίτητη ποικιλία φιλοτελικού υλικού, από την οποία πάντα έχει ανάγκη η εκθεσιακή συλλογή μας.

### Παντελής Λεουσίας





## ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΤΗΝ BALKANFILA 2016

Όπως είναι γνωστό, από 4 έως 9 Μαΐου 2016 διεξήχθη στα Τίρανα της Αλβανίας η BALKANFILA 2016. Ένα γεγονός του οποίου η αναγγελία και μόνο, μόλις πριν ελάχιστα χρόνια θα φάνταζε σαν αποκύημα ...φαντασίας! Και όμως οι γείτονές μας Αλβανοί τα κατάφεραν μια χαρά, τηρουμένων των αναλογιών. Ήταν μια όμορφη έκθεση που μπορεί να μην έφτασε στο επίπεδο των άλλων βαλκανικών χωρών, ήταν όμως αρκετά καλά οργανωμένη, με άριστη διάθεση και πολλή δουλειά εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής. Ήταν μία προσπάθεια που αποδεικνύει ότι η πολύπαθη χώρα βρίσκεται σταθερά στο δρόμο της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανόδου.



**Ν. Καρανικόλας και Π. Λεούσης στην είσοδο της Εθνικής Πινακοθήκης που φιλοξένησε την έκθεση.**

Η συγκομιδή των ελληνικών εκθεμάτων ήταν εντυπωσιακή: 4 Μεγάλα Χρυσά, 4 Χρυσά, 1 Μεγάλο Επίχρυσο, 2 Επίχρυσα, 3 Μεγάλα Αργυρά και 1 Αργυρό.

Πιο αναλυτικά τα ελληνικά εκθέματα ήταν τα ακόλουθα:

Θ. Πάσχος, *Ταχυδρομικά μονόφυλλα Ελλάδας 1876-1900* (5 πλαίσια), 94 ΜΧ+ Δώρο

Ν. Καρανικόλας, *Inselnpost* (1), 93 ΜΧ

Α. Σαββόπουλος, *Τριπλή Κατοχή της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του Β' Π. Π.* (8), 90 ΜΧ

Α. Γαληνός, *Ελληνική Κατοχή της Αλβανίας 1940-1941* (1), 90 Χ + Δώρο

Α. Γαληνός, *Δημοκρατία της Κορυτσάς* (1), 88 Χ

Μ. Κουτσουνάκης, *Το Γερμανικό Αυτοκρατορικό Ναυτικό στον αποκλεισμό της Κρήτης 1897-98* (1), 88 Χ

Π. Λεούσης, *Εθνικοί ύμνοι και πατριωτικά τραγούδια* (5), 85 Χ

Γ. Περίν, *Λογοκρισία Δωδεκανήσου κατά τη διάρκεια της Ιταλικής Κατοχής* (1), 79 Ε

Α. Μανωλούδης, *Η Λιθογραφική Έκδοση της Ελλάδας, 1912-1938* (5), 78 Ε

Σ. Σουλιμιώτης, *Ελληνικά μνημεία, πολιτιστική κληρονομιά του κόσμου* (1), 72 ΜΑ

Π. Καγκελάρης, *Η έκδοση της Δόξας* (1), 68 ΜΑ

Π. Λεούσης, *Εγχειρίδιο Θεματικού Φιλοτελισμού*, 85 Χ (Φιλολογία)

Π. Λεούσης, *Μουσική, Θέατρο, Χορός στον Ελληνικό και Κυπριακό Φιλοτελισμό*, 83 ΜΕ (Φιλ.)

Πανελλήνιος Σύλλογος Θεματικού Φιλοτελισμού, *Θεματικός Φιλοτελιστής*, 73 ΜΑ

Γ. Νταής, *Τα Ιονικά Ταχυδρομικά Τέλη*, 65 Α (Φιλ.)

Πρόεδρος της Επιτροπής Κριτών ήταν ο Κύπριος Νίκος Ράγκος.

Μοναδικός Έλληνας επισκέπτης της BALKANFILA 2016 ήταν ο γνωστός Ροδίτης συλλέκτης Νίκος Καρανικόλας. Παρέμεινε καθ' όλη τη διάρκειά της και μαζί με τον υπογράφοι αντιπρόσωπο αποτέλεσαν την ολιγοπρόσωπη, πλην χαρούμενη ελληνική συντροφιά!

Παντελής Λεούσης



**Εκπρόσωποι των Βαλκανικών Ομοσπονδιών στο συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της BALKANFILA 2016.**



## Το τάβλι

Κατά τη διάρκεια ανασκαφών στην Ουρ της Χαλδαίας, ο Άγγλος αρχαιολόγος Σερ Λέοναρντ Γούλεϋ ανακάλυψε ένα στολισμένο ταμπλό επιτραπέζιου παιχνιδιού, το οποίο φαίνεται πως είναι το αρχαιότερο ταμπλό τάβλι. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι το τάβλι είναι ίσως το αρχαιότερο παιχνίδι που επιζεί μέχρι και τις ημέρες μας, αφού η πρώτη του εμφάνιση μαρτυρείται στη Μεσοποταμία, την περίοδο περίπου 2900 με 1800 π.Χ.

Ένα παρόμοιο παιχνίδι με κάπως διαφορετικό ταμπλό από το σημερινό τάβλι, το Σε-νέτ, φαίνεται πως παιζόταν και στην Αρχαία Αίγυπτο. Είχε τρεις σειρές των δέκα τετραγώνων, οι παίκτες είχαν πέντε πούλια ο καθένας και φαίνεται πως η φιλοσοφία του παιχνιδιού ήταν η ίδια. Ξεκινώντας από αντίθετες πλευρές του ταμπλό, έπρεπε να τα φτάσουν στην αντίθετη άκρη και να τα βγάλουν από το ταμπλό πριν από τον αντίπαλο. Αντί για ζάρια, οι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούσαν τέσσερις βέργες με δύο πλευρές, και προχωρούσαν ένα πούλι ανάλογα με το συνδυασμό των πλευρών των βεργών.

Αρχαίο παιχνίδι σχετικό με το τάβλι είναι και το περσικό Τακτέ Νάρντ (=Μάχη σε ξύλο). Παιζόταν περίπου το 1600 π.Χ. και έμοιαζε πολύ περισσότερο με το σημερινό τάβλι. Είχε 15 άσπρα και 15 μαύρα πούλια και ένα ζευγάρι ζάρια. Είναι αυτό

που μεταφέρθηκε στην Ευρώπη από τους Αραβες.

Στην Ελλάδα το παιχνίδι εμφανίστηκε με το όνομα Πεσσοί και στη Ρώμη ως Ludus Duodecim Scriptorum (παιχνίδι των δώδεκα γραμμάτων). Και τα δύο ήταν παρόμοια με αυτό της Περσίας.

Περίπου τη σημερινή μορφή του πήρε το τάβλι γύρω στο 50 μ.Χ., όταν με διάφορες αλλαγές στις θέσεις του ταμπλό και στον αριθμό των πούλιων που μπορούσαν να βρίσκονται στην κάθε θέση, απλοποιήθηκε σημαντικά.

Στα χρόνια του Μεσαίωνα το τάβλι είχε ήδη εξαπλωθεί σε όλη την Ευρώπη, με την κάθε χώρα να του έχει δώσει δικό της όνομα, όπως "Tables" στην Αγγλία, "Tavola Reale" στην Ιταλία, "Tablas Reales" στην Ισπανία κλπ. Ωστόσο, πέρασε και δύ-

σκολες περιόδους απαγόρευσης, κυρίως από την εκκλησία που το χαρακτήριζε ως τυχερό παιχνίδι. Αλλά και ο Λουδοβίκος ο Θ΄ της Γαλλίας έγινε πολέμιος του, αφού το 1254 απαγόρευσε στους αυλικούς να παίζουν τάβλι, επεκτείνοντας αργότερα την απαγόρευση σε όλους τους υπηκόους του.

Άλλος πολέμιος του παιχνιδιού ήταν ο Καρδινάλιος Γουόλσεϋ, της αυλής του Ερρίκου του Η', όταν με διαταγή του το 1526, κάηκαν όλα τα ταμπλό του ταβλιού. Λέγεται μάλιστα ότι η σημερινή μορφή του αναδιπλούμενου ταμπλό του ταβλιού



Μεσαιωνική απεικόνιση ταβλιού (από τα Κάρινα Μπουράνα)



Οραία κάρτα εποχής με δεσποινίδα ασχολούμενη με το "ζακέ" (jacquet = τάβλι στα γαλλικά).



Ταβλαδόροι κάποιας άλλης εποχής!

επινοήθηκε όταν οι Άγγλοι παίκτες σκέφτηκαν να το καμουφλάρουν, ώστε αναδιπλωμένο να μοιάζει χοντρικά με βιβλίο και να το σώσουν από την πυρά.

Από τον 18ο αιώνα η Εκκλησία έπαψε να υποβλέπει το παιχνίδι του ταβλιού, με αποτέλεσμα την ακόμα μεγαλύτερη εξάπλωσή του. Σημαντική στιγμή του ήταν επίσης όταν το 1743 ένας γνωστός Άγγλος ειδικός επιτραπέζιων παιχνιδιών, ο Έντμουντ Χόιλ (Edmund Hoyle), εξέδωσε μια "Πραγματεία πάνω στο παιχνίδι του ταβλιού", στο οποίο τυποποίησε τους κανόνες του παιχνιδιού και υπέδειξε τακτικές για τη βελτίωσή του. Οι περισσότερες από τις βελτιώσεις αυτές έχουν εφαρμογή μέχρι τις μέρες μας.

Το παιχνίδι έφτασε στην Αμερική ταυτόχρονα με την Ευρώπη και κατέκτησε ακόμα και προέδρους. Απόδειξη ότι οι λογαριασμοί εξόδων του Τόμας Τζέφερσον το 1776 δείχνουν κέρδη και απώλειες από παιχνίδια ταβλιού.

Σε αυτή την περίοδο το παιχνίδι πήρε και το σημερινό διεθνές όνομά του "backgammon", από το σαξονικό "bac" (πίσω) και "gamen" (παιχνίδι), με κύρια αναφορά στο παιχνίδι "πόρτες", όπου όταν ένα πούλι "πιάσει" ένα άλλο, αυτό επιστρέφει πίσω στην αρχή. Όπως είναι γνωστό, υπάρχουν ακόμα το "Πλακωτό" και το "Φεύγα", καθώς και άλλες λιγότερες συνθήκες παραλλαγές.

Α. Τ.

## Μαρία Μοντέζ

Όταν κάποιος ταξιδέψει στη Δομινικανή Δημοκρατία, το πρώτο όνομα που θα συναντήσει φθάνοντας είναι το "Μαρία Μοντέζ". Διότι οι Δομινικανοί έδωσαν στο εθνικό αεροδρόμιο της χώρας το όνομα της διάσημης ηθοποιού, αυτής που υπήρξε το πιο διάσημο τέκνο της.

Το πραγματικό της όνομα ήταν Maria Africa Garcia Vidal και γεννήθηκε το 1912.

Άρχισε την καριέρα της σε βοηθητικούς ρόλους "εξωτικών" ταινιών, όπως

οι *Μία νύχτα στο Ρίο*, *Το φως του φεγγαριού στη Χαβάη*, *Νότια της Ταϊτής*. Σύντομα όμως ανέλαβε πρωταγωνιστικούς ρόλους, πάντα σε παραγωγές εξωτικών περιπετειών, όπως οι *Χίλιες και μία νύχτες* και *Αλί Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες*, συμπρωταγωνιστώντας με τους Τζον Χολ και Σαμπού. Αυτό το ρομαντικό παραλήρημα έφθασε στο αποκορύφωμά του με τις ταινίες *Le Signe du cobra* του σπουδαίου Robert Siodmak και *Από το Σουδάν στη Ταγγέρη*.

Το 1947 της είχε ήδη αποδοθεί το προσωνύμιο "bomba latina" (λατινική βόμβα). Οι ταινίες που πρωταγωνιστεί γίνονται όλες επιτυχίες (*Ατλαντίδα*, *Κλέφτης της Βενετίας*, *Το πορτρέτο ενός δολοφόνου* κλπ.). Σε πολλές από αυτές συμπρωταγωνιστεί με τον Ζαν-Πιερ Ομόν, τον οποίο και παντρεύεται.

Διεθνής σταρ πια, βρέθηκε στα ιταλικά στούντιο γυρίζοντας ιταλικές ιστορικές ταινίες με τον Massimo Serato. Όχι όμως για πολύ, διότι πέθανε ξαφνικά. Τη βρήκαν νεκρή στη μπανιέρα της στις 7 Σεπτεμβρίου 1951. Ετάφη στο Παρίσι, στο κοιμητήριο του Μονπαρνάζ.

Π. Α.





## “Η Δίκη των Πιθήκων”

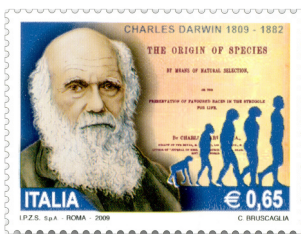
Μία από τις δέκα πιο σημαντικές δίκες στη νομική ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών ήταν η Δίκη του Σκόουπς (Scopes Trial), περισσότερο γνωστή ως "Δίκη των πιθήκων". Ονομάστηκε έτσι διότι ήταν το προϊόν της διαμάχης μεταξύ των φονταμενταλιστών χριστιανών που συντάσσονταν με την άποψη της Εκκλησίας ότι η δημιουργία του κόσμου είναι αποτέλεσμα της Θείας Χάριτος, και των άλλων που αποδέχονταν την εκδοχή του Βρετανού φυσιοδίφη Κάρολου Δαρβίνου (1809-1882), ο οποίος υποστηρίζει ότι τα ζωικά και φυτικά είδη προέκυψαν από την αργή εξέλιξη απλούστερων μορφών ζωής, με γενετικές μεταλλάξεις και με τη φυσική επιλογή. Την θεωρία δηλαδή που είναι γενετική αποδεκτή από την επιστημονική κοινότητα.

Το ιστορικό της δίκης ξεκινά στις 21 Μαρτίου 1925, όταν η Βουλή της Πολιτείας του Τενεσί στις ΗΠΑ ψήφισε το νόμο Μπάτλερ που "απαγορεύει τη διδασκαλία στα σχολεία κάθε θεωρίας που αρνείται τη θείκη καταγωγή του ανθρώπου και υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος προέρχεται από κατώτερες μορφές ζωικών οργανισμών".

Ο νεαρός καθηγητής βιολογίας Τζον Σκόουπς αφήφησε το νόμο και συνέχισε να διδάσκει τους μαθητές του στο Λύκειο της πόλης Ντέιτον τη θεωρία του Δαρβίνου, δηλαδή "την καταγωγή του ανθρώπου από τον πίθηκο", όπως έλεγαν περιπαικτικά οι "δημιουργιστές".



Ο "αντιδαρβινιστής" πολιτικός Ουίλιαμ Μπράιαν



Ο Δαρβίνος και η θεωρία του "τάραξαν τα νερά" των φονταμενταλιστών χριστιανών των ΗΠΑ και προκάλεσαν ατέλειωτες διαμάχες.

Τότε η Εισαγγελία της Πολιτείας κινήθηκε δικαστικά εναντίον του Σκόουπς και του άσκησε ποινική δίωξη.

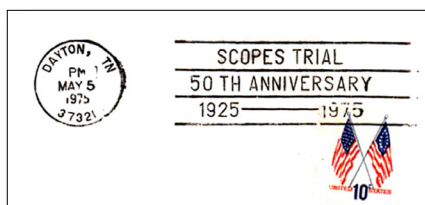
Η δίκη του νεαρού καθηγητή προσδιορίστηκε για τις 10 Ιουλίου 1925 στο Ντέιτον του Τενεσί, μια πολιτεία που βρίσκεται στον συντηρητικό Αμερικανικό Νότο και ανήκει στη λεγόμενη "Ζώνη της Βίβλου".

Το άσημο Ντέιτον συγκέντρωσε εν μία νυκτί τα φώτα της δημοσιότητας. Εκατοντάδες δημοσιογράφοι συνέρρευσαν για να καλύψουν τη δίκη και η μεγάλη κυκλοφορία εφημερίδα "Σικάγο Τρίμπιουν" έστησε ένα ραδιοφωνικό σταθμό για την απευθείας μετάδοση της δίκης, κάτι που συνέβαινε για πρώτη φορά στα δικαστικά χρονικά των ΗΠΑ.

Τα δικαστικά έξοδα του κατηγορουμένου ανέλαβε η Αμερικανική Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ACLU) και την υπεράσπισή του ο κορυφαίος ποινικολόγος των ΗΠΑ Κλάρενς Ντάρου.

Συνήγορος πολιτικής αγωγής εκ μέρους χριστιανικών οργανώσεων παρέστη ο δικηγόρος, πολιτικός και σπουδαίος ρήτορας Ουίλιαμ Τζένιγκς Μπράιαν, ηγέτης του Δημοκρατικού Κόμματος και σφοδρός πολέμιος της δαρβινικής θεωρίας.

Ωστόσο, εξαιτίας της ενασχόλησής του με την πολιτική (τρεις φορές υποψήφιος για την προεδρία, Υπουργός Εξωτερικών στην Κυβέρνηση Ουίλσον κλπ.) είχε



50η Επέτειος της Δίκης του Σκόπς (Δίκης των πιθήκων) στο Ντέιτον.

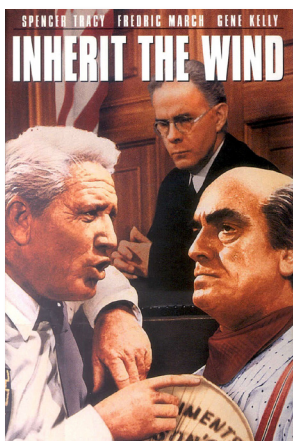


να δικηγορήσει τριάντα χρόνια. Του τοπικού δικαστηρίου των ενόρκων προΐστατο ο δικαστής Τζον Ρόλστον.

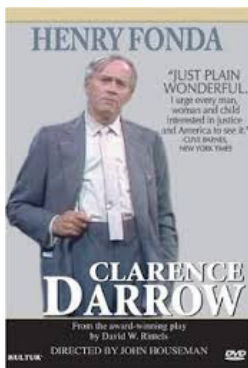
Η δίκη ξεκίνησε πράγματι στις 10 Ιουλίου 1925 και εξελίχθηκε σε μια μονομαχία Ντάρου - Μπράιαν. Ο Ντάρου προσπάθησε στην αρχή να κηρύξει τον νόμο αντισυνταγματικό, επειδή καλλιεργούσε το θρησκευτικό μίσος μεταξύ των πολιτών. Απέτυχε, όμως, καθώς ο δικαστής Ρόλστον απέρριψε το αίτημά του.

Στη συνέχεια κάλεσε ως μάρτυρα τον δικηγόρο της πολιτικής αγωγής και χριστιανό ακτιβιστή Ουίλιαμ Τζένινγκς Μπράιαν και τον "στρίμωξε" αρκετά με τις ερωτήσεις του, κερδίζοντας τις εντυπώσεις του ακροατηρίου.

Η ζέστη, όμως, ήταν αφόρητη και η δίκη συνεχίστηκε στον περίβολο του δικαστηρίου, κάτω από τον ίσκιο των μεγάλων δέντρων. Η υπεράσπιση ζήτησε να εξεταστούν ως μάρτυρες και να καταθέσουν διαπρεπείς επιστήμονες για τη θεωρία της εξέλιξης, αλλά και αυτό το αίτημα απορρίφθηκε από τον δικαστή Ρόλστον.



Πόστερ της ταινίας του Στανλεϋ Κράμερ με θέμα την "Δίκη των Πιθήκων" και πρωταγωνιστές τους Σπένσερ Τρέισι, Φρέντερικ Μαρς και Τζιν Κέλι (1960).



Ο Χένρι Φόντα στον ρόλο του δικηγόρου Ντάρου, υπερασπιστή του Σκόουπς (από τηλεοπτική ταινία).



Ο Δαρβίνος και ο "πρόγονος" του ανθρώπου πίθηκος ήταν αντικείμενο ειρωνικών σχολίων των φονταμενταλιστών

Τότε ο Ντάρου αντέδρασε έντονα και θεώρησε ότι ο ρόλος του στη δίκη έληξε.

Στις 21 Ιουλίου 1925 οι ενόρκοι εξέδωσαν την απόφασή τους, που ήταν καταδικαστική, όπως όλοι προέβλεπαν. Ο δικαστής Ρόλστον επέβαλε στον νεαρό καθηγητή Τζον Σκόουπς χρηματική ποινή 100 δολαρίων, ποσό ιδιαίτερα σημαντικό για την εποχή.

Πέντε ημέρες αργότερα ο καθηγητής του Σκόουπς, Ουίλιαμ Τζένινγκς Μπράιαν, πέθανε στον ύπνο του σε ηλικία 65 ετών. Ως αιτία του θανάτου διαγνώστηκε ο σακχαρώδης διαβήτης από τον οποίο υπέφερε.

Στις 15 Ιανουαρίου 1927, ο Κλάρενς Ντάρου υποστήριξε την αναίρεση του Τζον Σκόουπς, ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πολιτείας του Τενεσί. Το δικαστήριο δεν μπόρεσε στην ουσία της υπόθεσης και άφησε ανέπαφο τον νόμο Μπάτλερ, αθώωσε όμως τον Σκόουπς για τυπικούς λόγους, με το σκεπτικό ότι η απόφαση

για την επιβολή της χρηματικής ποινής έπρεπε να ληφθεί από τους ενόρκους και όχι από τον δικαστή.

Τελικά ο νόμος καταργήθηκε σαράντα χρόνια αργότερα, με απόφαση της Βουλής του Τενεσί (16 Μαΐου 1967), χωρίς ακόμα και σήμερα να έχει σταματήσει η διαμάχη μεταξύ "δημιουργιστών" και "δαρβινιστών", κυρίως στο χώρο της εκπαίδευσης.

Π. Α.



Έκδοση για τα 100 χρόνια από την επίσκεψη του Δαρβίνου στα νησιά Γκαλαπάγκος, όπου ο μεγάλος φυσιοδίφης πραγματοποίησε μεγάλο μέρος των παρατηρήσεων και ερευνών του.

## Το κλειδί

Ο Ελβετός συγγραφέας Marcel Reymond έγραψε: "Η ευτυχία των ανθρώπων είναι άμεση συνδεμένη με την έλλειψη κλειδαριών", υπονοώντας ότι οι κλειδαριές και τα κλειδώματα περιορίζουν την ελευθερία μας. Πάντως, αν οι αρμαθιές των κλειδιών που βαραίνουν τις τσέπες μας συμβάλλουν στον περιορισμό της ευτυχίας μας, τότε η ευτυχία των ανθρώπων στη διάρκεια της ιστορίας πρέπει να είχε μικρή διάρκεια αφού κλειδιά και κλειδαριές, σύρτες και λουκέτα, βρίσκονται σε χρήση από τα πανάρχαια χρόνια.

Ο πολυγραφότατος Πλίνιος θεωρεί ως εφευρέτη των κλειδιού τον Θεόδωρο τον Σάμιο, διάσημο εφευρέτη και κατασκευαστή του του αι. π.Χ. Σφραγιδολίθοι που βρέθηκαν, ωστόσο, στη Μεσοποταμία και χρονολογούνται τουλάχιστον 1.500 χρόνια πρωύτερα, απεικονίζουν το θεό Ήλιο να κρατά στο αριστερό χέρι ένα κλειδί με οκτώ δόντια. Επομένως το κλειδί όχι μόνο υπήρχε, αλλά είχε ήδη τη συμβολική σημασία την εξουσίας, την οποία διατήρησε μέχρι τις μέρες μας.

Κλειδιά ή κλειδαριές που χρειάζονταν κλειδιά για να λειτουργήσουν έχουν βρεθεί σε διάφορες αρχαιολογικές ανασκαφές, τόσο στην Αίγυπτο, όσο και την Κνωσό, την Τροία και τις Μυκήνες.

Την ύπαρξή τους μαρτυρούν επίσης λογοτεχνικά κείμενα. Ο Όμηρος, στο 21ο βιβλίο της *Οδύσσειας*, περιγράφει πώς η Πηνελόπη ανέβηκε στον επάνω θάλαμο του ανακτόρου κρατώντας ένα κλειδί με λαβή από ελεφαντόδοντο για να πάρει το τόξο που θα χρησιμοποιούσε για την εκδίκηση του Οδυσσέα.

Ο Αριστοφάνης, τέσσερις αιώνες μετά, αναφέρει στις *Θερμοφριάζουσες* ότι οι αχαλίνωτες Αθηναίες γυναίκες δεν μπορούν πια να παίρνουν κρυφά λάδι, αλεύρι και κρασί "επειδή οι σύζυγοι έχουν μαζί τους κάτι καταραμένα κλειδιά με τρία δόντια, σπαρτιατικής κατασκευής".

Τα κλειδιά των ομηρικών χρόνων ήταν μακριά και λεπτά, και διπλώνονταν σε κάθετη γωνία όπως τα αντικλειδιά. Παρόμοια ήταν και των Αιγυπτίων, αλλά περισσότερο επεξεργασμένα. Σε κάθε περίπτωση δεν ήταν κατάλληλα για να μπουν στην τσέπη.

Αυτά όμως που αναφέρονται από τον Αριστοφάνη είναι τα περφόρα κλειδιά "λακωνικά κλειδιά" των κλασικών χρόνων που αποτελούν εξέλιξη και βελτίωση των τύπων των Αιγυπτιακών.

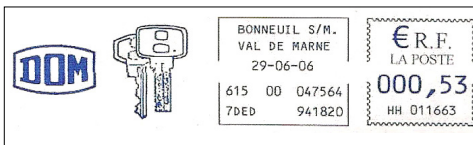
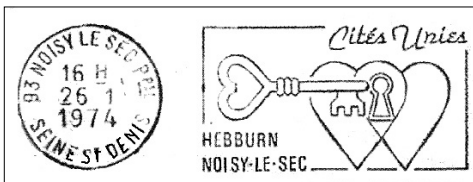
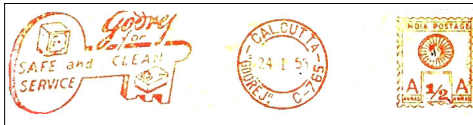
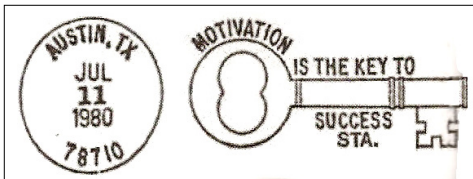
Τα "λακωνικά κλειδιά" διπλώνονταν και αυτά σε ορθή γωνία, αλλά είχαν μερικά δόντια που συντηριάζονταν με τις τρύπες που οδηγούσαν



Τα κλειδιά του Αγίου Πέτρου μοιάζουν άραγε με αυτά του Βατικανού;



Τα χρόνια του Μεσαίωνα κατασκευάστηκαν κλειδιά, αριστουργήματα μεταλλοτεχνίας.



"Κλειδιά επιτυχίας", "κλειδιά" που ανοίγουν καρδιές κλειδιά αδελφοποιημένων πόλεων, κατασκευαστές κλειδιών παλαιότερου και νεώτερου τύπου, "προσωπικά και εμπιστευτικά" κλειδιά... Σε κάθε περίπτωση τα μηχανήσματα τεκμηριώνουν πλήθος θεματικών πληροφοριών, ακόμα και για τα κλειδιά!

στα δόντια της κλειδαριάς. Βρισκόμαστε δηλαδή ήδη σχεδόν στην κλειδαριά με συνδυασμό, που υιοθετήθηκε αργότερα και από τους Ρωμαίους. Κλειδιά ρωμαϊκής εποχής σώζονται σε διάφορα μουσεία, ενώ ένα ολόκληρο ρωμαϊκό λουκέτο φυλάσσεται στο Βρετανικό Μουσείο.

Ο Ρωμαίοι έκαναν πολλά βήματα προόδου, τόσο στο αισθητικό μέρος των κλειδιών, όσο και σε αυτό της ασφάλειας. Έφτασαν στο κλειδί του τύπου "αρσενικό και θηλυκό" και ελάττωσαν σημαντικά το μέγεθός του, σε σημείο που μέσω ενός χαλκά μπορούσε να κρατηθεί από το δάχτυλο. Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πλούσια οδόντωση ενός κλειδιού που βρέθηκε σε ένα από τα πλοία που ανασύρθηκαν στην πόλη Νέμι της Ιταλίας. Ενδιαφέρον επίσης προκαλεί το γεγονός ότι το κλειδί αποτελούσε και για τους Ρωμαίους σύμβολο εξουσίας, δύναμης και θεϊότητας. Πλήθος απεικονίσεις παρουσιάζουν τον Ιανό, την Εκάτη και τον Πορτύπυς (θεό των κλειδιών, των θυρών και των κατοικίδιων ζώων) να κρατούν κλειδιά.

Με την εμφάνιση του χριστιανισμού, τα κλειδιά του Αγίου Πέτρου αποκτούν και θρησκευτική σημασία. Στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο ο Ιησούς λέει: "Θα σας δώσω τα κλειδιά του βασιλείου των Ουρανών". Αλλά και στη Βίβλο υπάρχει πλήθος αναφορών στα κλειδιά.

Φθάνοντας στο Μεσαίωνα, η γοθική περίοδος δημιουργεί αριστουργηματικής τέχνης κλειδιά, με τα χερούλια τους διάτρητα "κενημένα", όπως οι ρόδακες του καθεδρικού ναού. Το μέταλλο που χρησιμοποιείται στην κατασκευή τους δεν είναι πια μόνο ο σίδηρος (στον οποίο αργότερα θα κυριαρχήσουν οι Γερμανοί μεταλλουργοί), αλλά διάφοροι συνδυασμοί μετάλλων, όπως χαλκός, ορείχαλκος, ακόμη και ο χρυσός.

Για μερικούς αιώνες η κυριαρχία και υπεροχή των Γάλλων στην κατασκευή κλειδιών είναι δεδομένη, μέχρι που φθάνουμε στον 13ο -14ο αιώνα, οπότε ...καταργείται το κλειδί και δημιουργείται ένα είδος λουκέτου με συνδυασμό επί παραγγελία.

Κάτι παρόμοιο έγινε συγχρόνως στην Ιταλία και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, με τις λαβές των κλειδιών να διακοσμούνται με πλούσια συμβολικά ποικίλματα, όπως Χίμαιρες, Σειρήνες, αγαλματίδια, οικογενειακούς θυρεούς και συνδυασμούς αρχικών των ονομάτων.

Περίφημο κλειδί, έργο χρυσοχόιας που αποδίδεται στον Μπενβενούτο Τσελίνι, είναι το θαυμάσιο κλειδί της Οικίας των Στρότσι, με





Ιδιαίτερα συνθησιμένη η παρουσία του κλειδιού ως σύμβολο

λεπτούς δίσκους σαν μιας χτένας, που ανήκει στη συλλογή Ρότσιλντ.

Επί δύο ακόμα αιώνες, τα κλειδιά θα συνεχίσουν να κατασκευάζονται με τη σμίλη.

Προς το τέλος του 1700, δημιουργήθηκαν στην Αγγλία δύο νέοι τύποι κλειδαριών ασφαλείας από τους Joseph Bramah το 1784 και Charles Chubb το 1818, με επίπεδα κλειδιά που έφεραν εγκοπές και ανάγλυφες προεξοχές.

Ο Γάλλος Fichet κατοχύρωσε με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του 1829 το λεγόμενο "μοναδικό" κλειδί: Μια κλειδαριά ασφαλείας, δηλαδή, που μπορούσε να λειτουργήσει μόνο με το δικό της κλειδί.

Το τέλος των παραδοσιακών κλειδιών ήρθε το 1848 όταν ο Αμερικανός Yale λανσάρισε την κλειδαριά σε κύλινδρο. Παρόμοιος είναι επίσης ο τύπος Lips, ενώ μεταγενέστερη βελτίωση

είναι το σύστημα "πασπαρτού", που ανοίγει όλες τις κλειδαριές του ίδιου συστήματος, με διαφορετικό κλειδί για την καθεμία. Τέτοια κλειδιά χρησιμοποιήθηκαν ευρέως στα ξενοδοχεία.

Δεν άργησαν κατόπιν να κατασκευαστούν κλειδιά τύπου χρηματοκιβωτίων και άλλων συστημάτων ασφαλείας.

Σήμερα η ηλεκτρονική τεχνολογία, με τις εντολές από απόσταση και τις μαγνητικές κάρτες, έχει καταργήσει σε αρκετές περιπτώσεις τα παραδοσιακά κλειδιά όλων των τύπων. Ωστόσο, τα πολύ παλιά έγιναν στο μεταξύ αντικείμενο συλλογής και "ρουστίκ" διακόσμησης. Στις μέρες μας, χοντρά

κλειδιά του τύπου που κρεμόντουσαν σε κουνιστές αρμαθιές στη ζώνη της γηγουμένης του μοναστηριού ή του αφεντικού του σπιτιού, κατασκευάζονται και πάλι, και αφήνονται να

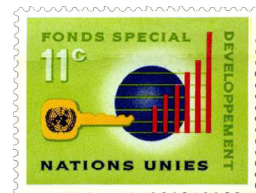


Το χοντρό κλειδί του παλιού, χωριάτικου κυπριακού σπιτιού.



"Τελετή των κλειδιών": Πραγματοποιείται κάθε βράδυ στο Πύργο του Λονδίνου από τον 14ο αι. Στις 9.53 μμ. ακριβώς, ο Υπεύθυνος Αξιωματικός Φύλακας, ντυμένος με την επίσημη στολή των Τυντόρ, συναντά το στρατιωτικό άγημα που το αποτελούν μέλη της Φρουράς του Πύργου του Λονδίνου. Μαζί, ο Αξιωματικός Φύλακας και ο Αξιωματικός της Φρουράς ασφαλίζουν την κύρια πύλη του Πύργου. Κατά την τελετή, μεταξύ Σκοπού και Αξιωματικού Φρουράς ανταλλάσσεται ο εξής διάλογος:

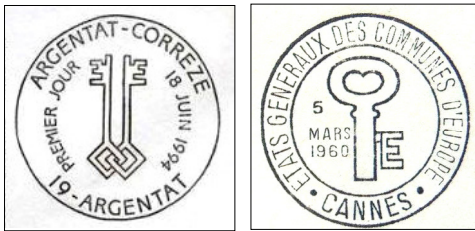
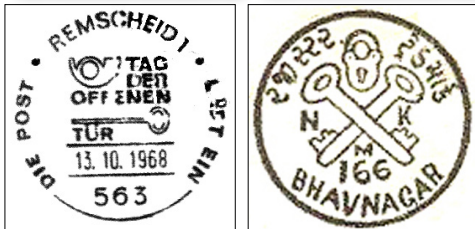
- "Αλτ, τις ει;" - "Τα κλειδιά." - "Τίνος τα κλειδιά;" - "Της βασίλισσας Ελισάβετ Β'." - "Περάστε, κλειδιά της βασίλισσας Ελισάβετ Β'. Όλα καλά.." - "Ο Θεός σώζει τη βασίλισσα Ελισάβετ". - "Αμήν!"



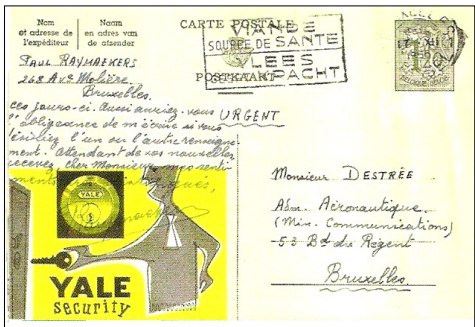
Συμβολικά "κλειδιά" δύο διαφορετικών εποχών: Οικονομική επιθεώρηση της Βενεζουέλας και Ειδικοί Πόροι του ΟΗΕ.

οξειδωθούν για να πουληθούν στα μικρά παλαι-  
οπωλεία.

Giovanni Bertolini, *La chiave*  
*Notiziario Tematico del CIFT, No 195, Δεκ. 2015*  
Μετάφραση, προσθήκες Π. Λ.



**Κλειδιά.. κλειδιά...  
και σε σφραγίδες...!**



Η γνωστή μάρκα YALE δεν παρέλειψε  
να διαφημιστεί και στα βελγικά μονόφυλλα Publibel.

## "Οι τρεις νύμφες"

Μετά τις γνωστές μυθολογικές "Τρεις Χάριτες", που έδωσαν έμπνευση σε πλήθος εικαστικών καλλιτεχνών, υπάρχει και ένα γλυπτό σύμπλεγμα με τίτλο "Οι τρεις νύμφες" του Γάλλου Αριστίντ Μαγιόλ (1861-1944), το έργο του οποίου οι τεχνοκρίτες και η ιστορία της τέχνης έχουν κατατάξει σε περίοπτη θέση.

"Οι τρεις νύμφες" φιλοτεχνήθηκαν το



1938 και κοσμούν ένα από τα πάρκα του Παρισιού, το Jardin des Tuileries.

Ο Μαγιόλ γεννήθηκε και πέθανε σε μια μικρή πόλη των Ανατολικών Πυρηναίων. Ζωγράφος, χαράκτης και γλύπτης, άρχισε τη σταδιοδρομία του ως ζωγράφος κυρίως διακοσμητικών τεχνών, όπως κεραμική και ταπισερί. Με την γλυπτική ασχολήθηκε μετά τα 40 του και δημιούργησε έργα που τον κατάταξαν στους μεγάλους γλύπτες της εποχής του.

Το έργο του επικεντρώθηκε κυρίως στη μελέτη του γυναικείου σώματος. Οι απλοποιημένες γραμμές, όσο και η λιπότητα και αφαιρετικότητα των σχημάτων του, αποτέλεσαν πραγματική καλλιτεχνική επανάσταση και σηματοδότησαν την καμπή μεταξύ του 19ου και του 20ου αιώνα. Το έργο του Μαγιόλ ενέπνευσε σειρά σπουδαίων καλλιτεχνών, όπως οι Μπρανκούζι, Πικάσο, Ανρί Ματίς κ.ά.

Λ. Τ.



## Αιγών... ζεύξεις!

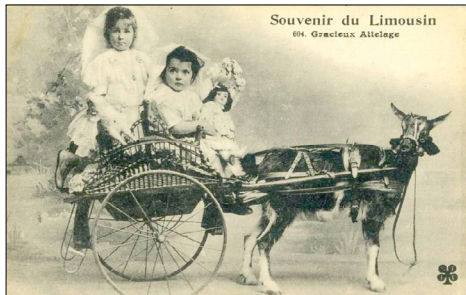
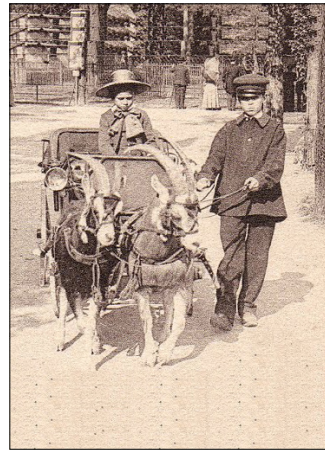
Λίγα χρόνια πριν ο Θεματικός Φιλοτελιστής παρουσίασε μια σειρά καρτ ποστάλ με επαγγελματίες χωρών της Δυτικής Ευρώπης που χρησιμοποιούσαν ως υποζύγια σκύλους. Γαλατάδες, σπωροπώλες, ανθοπώλες και άλλοι πλανόδιοι έμποροι και τεχνίτες είχαν αναθέσει την έλξη των αμαξιών τους σε ένα ή περισσότερα από αυτά τα αγαπημένα ζώα που, υποταγμένα στη βούληση των ιδιοκτητών τους αλλά και στις συνθήκες της εποχής, επωμίζονταν βάρη που δεν τους αναλογούσαν.

Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε μία άλλη παραδοσιακή συνήθεια των Γάλλων, Ελβετών, Βέλγων και άλλων γειτόνων τους, που διάρκεσε μέχρι σχεδόν τις αρχές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου: Την χρησιμοποίηση της κασίκας για τη ζεύξη μικρών αμαξιών για επαγγελματικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς. Σε κάποιες περιπτώσεις, μάλιστα, το ρόλο του υποζυγίου έπαιξαν και πρόβατα.

Οι εικόνες των ιστορικών αυτών καρτ ποστάλ είναι τόσο εύγλωπτες, ώστε περισσότερα σχόλια περιπετούν.







Το εξίσου συμπαθές πρόβατο, δεν απέφυγε και αυτό να προσφέρει τις υπηρεσίες του ως υποζύγιο!



## ΣΑΛΑΝΤΙΝ

### Ένας μεγάλος στρατηλάτης



Ο Σαλαντίν, το πραγματικό όνομα του οποίου ήταν Σαλάχ αλ-Ντιν Γιουσούφ, ήταν μεγάλος μουσουλμάνος ηγέτης. Γεννήθηκε από επιφανή κουρδική οικογένεια. Ο πατέρας του εργαζόταν για τον Τούρκο διοικητή της Βόρειας Συρίας. Πέρασε τα νεανικά του χρόνια στο Μπάλμπεκ και τη Δαμασκό, και τίποτα δεν προδικάζει την εξέλιξή του, αφού το κύριο ενδιαφέρον του ήταν για θρησκευτικές μελέτες και όχι στρατιωτική εκπαίδευση.

Όταν ενηλικιώθηκε, μπήκε στην υπηρεσία του θείου του που ήταν στρατιωτικός διοικητής υπό τον Νουρ αλ-Ντιν, γιο και διάδοχο του Ζενγκί, κυβερνήτη της Μοσούλης, Χαλεπίου, Έδεσσας και άλλων περιοχών, και ιδρυτή της Δυναστείας των Ζενγκιδών.

Μετά το θάνατο του Ζενγκί, άρχισαν τρεις στρατιωτικές αποστολές στην Αίγυπτο, όλες υπό την διοίκηση του Νουρ αλ-Ντιν, σε μια προσπάθεια απελευθέρωσης της χώρας από τους Φράγκους που κυβερνούσαν το Βασίλειο της Ιερουσαλήμ.

Ο Σαλαντίν ήταν 31 ετών όταν πήρε ενεργό μέρος στην τρίτη εκστρατεία αυτού του πολέμου. Πλησιάζοντας τα αραβικά στρατεύματα στο Κάιρο στις 2 Ιανουαρίου 1169, οι Φράγκοι υποχώρησαν, οπότε ο Σαλαντίν το κατέλαβε χωρίς δυσκολία.

Στις 18 Ιανουαρίου, ο Σαβίρ, ηγέτης του

αιγυπτιακού χαλιφάτου των Φατιμιδών και ένας από τους διεκδικητές των αιγυπτιακών εδαφών, παρασύρθηκε σε ενέδρα του Σαλαντίν και σκοτώθηκε από τα ίδια του τα χέρια, οπότε Βεζίρης της Αιγύπτου και αρχηγός του στρατεύματος έγινε ο ανιψιός του Σιρκούχ.

Όμως ο Σιρκούχ πέθανε ξαφνικά και ο Σαλαντίν διορίστηκε διοικητής των συριακών στρατευμάτων στην Αίγυπτο και ηγέτης Χαλιφάτου των Φατιμιδών (1169). Έκτοτε όλοι άρχισαν να τον αποκαλούν Σουλτάνο Σαλαντίν και όχι με το πραγματικό του όνομα.

Έκτοτε ο Σαλαντίν έγινε ο μοναδικός κυρίαρχος του Καΐρου και πρώτος Αγιουβίδης Σουλτάνος της Αιγύπτου (1174), και παρά το ότι κατέλαβε τη Δαμασκό και άλλες πόλεις της Συρίας, διατήρησε την Αίγυπτο ως κύρια βάση για τις επιχειρήσεις του.

Ο Σαλαντίν έμεινε στην ιστορία ως ιπποτική προσωπικότητα. Διότι ενώ όταν οι Σταυροφόροι κατέλαβαν την Ιερουσαλήμ το 1099 προέβησαν σε μαζικές σφαγές, αντίθετα ο Σαλαντίν, όταν την ανακατέλαβε το 1187 μετά την ήττα του βασιλιά της Ιερουσαλήμ κατά την μάχη του Χαττίν (κοντά στη λίμνη της Γαλιλαίας), αυτός επέτρεψε στους κατοίκους να εγκαταλείψουν την πόλη με ασφάλεια.

Αυτή του την ενέργεια αποκάλεσε "δίκαιο του πολέμου" και δήλωσε ότι την πραγματο-



Σαλαντίν



Ο αετός-σύμβολο του Σαλαντίν.



Αναπαραστάσεις της περίφημης μάχης του Χαττίν (1187) με κυρίαρχη φιγούρα τον Σαλαντίν.



ποίησε από σεβασμό προς το καθεστώς της Ιερουσαλήμ ως Ιερής Πόλης.

Παρά την λυσσαλέα εναντίωσή του στις χριστιανικές δυνάμεις, ο Σαλαντίν διατήρησε πάντα μια σχέση σεβασμού προς τον μεγάλο αντίπαλό του, τον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο. Όταν μάλιστα ο Ριχάρδος τραυματίστηκε σε μία μεταξύ τους μάχη, ο Σαλαντίν πρόσφερε στο Ριχάρδο τον προσωπικό γιατρό του.

Ένα από τα επιτεύγματα του Σαλαντίν ήταν ότι κατάφερε να ενώσει και να οδηγήσει το μουσουλμανικό κόσμο, εκπλήσσοντας τους Χριστιανούς της Δύσης με τις επιτυχίες του. Ο Πάπας Γρηγόριος Η', μη ανεχόμενος την κατάληψη της Ιερουσαλήμ από του Μουσουλμάνους, διέταξε αμέσως να ξεκινήσει άλλη σταυροφορία για την ανάκτησή της από τους Χριστιανούς. Αυτή ήταν η αρχή της τρίτης Σταυροφορίας, επικεφαλής της οποίας τέθηκαν ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, ο Αυτοκράτορας Φρειδερίκος της Γερμανίας και ο Βασιλιάς Φίλιππος Β' της Γαλλίας. Αποδίδοντας τεράστια σημασία σε αυτή την Σταυροφορία, η Δυτική Ευρώπη έστειλε τις τρεις μεγαλύτερες δυνάμεις της εποχής, σε μία εκστρατεία που έμελε να διαρκέσει τρία χρόνια (1189 -1192).

Ο Ριχάρδος ήταν αποφασισμένος να πάρει την Ιερουσαλήμ και ήταν προετοιμασμένος να αντιμετωπίσει τον Σαλαντίν. Οι δυο πλευρές ήρθαν αντιμέτωπες στη μάχη του Αρσούφ, το Σεπτέμβριο του 1191. Ο Ριχάρδος αναδεί-



Όπλα και λάβαρα του Σαλαντίν, με φόντο το ιεροσπουδαστήριο "Μεντρεσέ" του Καΐρου.



Σαλαντίν. Αριστερά τα όπλα του.



Σαλαντίν και Σαντάμ Χουσεΐν. Όταν "ποζάρουμε" δίπλα του σημαίνει ότι είμαστε ένδοξοι όσο εκείνος;



Φίλιππος Β' της Γαλλίας και Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Δύο από τους τρεις ηγέτες της Γ' Σταυροφορίας.

χτηκε νικητής, αλλά καθυστέρησε να επιτεθεί εναντίον της Ιερουσαλήμ. Ο στρατός του ήταν ιδιαίτερα καταπονημένος και έπρεπε να τον ξεκουράσει.

Τελικά, βάδισε κατά της Ιερουσαλήμ τον Ιούνιο του 1192. Ωστόσο, αυτή την περίοδο αρρώστησε και είχε πυρετό. Γι' αυτό και έκανε έκκληση προς τον Σαλαντίν να του στείλει καθαρό νερό και φρέσκα φρούτα. Ο Σαλαντίν ανταποκρίθηκε άμεσα, στέλνοντας ποσότητες φρούτων και παγωμένο χιόνι για να χρησιμοποιηθεί ως νερό, τόσο για τον ίδιο όσο και για τους Σταυρόφορους!

Δύο είναι οι εκδοχές που οι ιστορικοί δίνουν γι' αυτή την ασυνήθιστη συμπεριφορά εμπολέμου, εφόσον είναι γνωστό ότι η στέρηση εφοδίων από τον εχθρό χρησιμοποιείται ως πλεονέκτημα. Η πρώτη αφορά στην αυστηρή μουσουλμανική παιδεία του Σαλαντίν, καθώς μία από τις κύριες πεποιθήσεις του Ισλάμ είναι ότι οι μουσουλμάνοι πρέπει να βοηθούν όσους έχουν ανάγκη. Σύμφωνα με τη δεύτερη, ο Σαλαντίν ίσως χρησιμοποίησε την ευκαιρία της παράδοσης αγαθών από τους άντρες του για να κατα-

σκοπεύσει το στρατόπεδο του Ριχάρδου. Πληροφορίες για τον αριθμό των στρατιωτών και τον εξοπλισμό τους θα του ήταν ασφαλώς πολύτιμες.

Τα νέα που έφεραν οι στρατιώτες ήταν ευχάριστα για τον Σαλαντίν. Η δύναμη του Ριχάρδου ήταν μικρή και μη ικανή να καταλάβει την Ιερουσαλήμ.



Το γεγονός ωστόσο ήταν ότι τα στρατεύματα και των δύο είχαν ήδη υποστεί μεγάλες απώλειες. Γι' αυτό και τελικά Σαλαντίν και Ριχάρδος συμφώνησαν κατ' ανάγκη σε εκεχειρία, παρά την αντίθετη επιθυμία τους. Με βάση αυτή την εκεχειρία, οι προσκυνητές από τη Δύση μπορούσαν και πάλι να επισκέπτονται την Ιερουσαλήμ χωρίς να ενοχλούνται από τους Μουσουλμάνους.

Λίγο μετά, τον Οκτώβριο του 1192, ο Ριχάρδος επέστρεψε στη Δυτική Ευρώπη, χωρίς ποτέ να βρεθεί ξανά στους Άγιους Τόπους.

Με τις ενέργειες του Σαλαντίν το Κάιρο έγινε μία καλά προστατευμένη και ασφαλής πόλη για τους κατοίκους της. Η άνοδος του εμπορίου και οι πολιτικές ελευθερίες την έκαναν πολύ διαφορετική από του πώς ήταν παλιά. Σεβάστηκε τις παραδόσεις των λαών ολόκληρης της επικράτειάς του και χρησιμοποίησε τα κρατικά έσοδα με σύνεση, τόσο για δημόσια έργα, όσο και για τους πολέμους ενάντια στους σταυροφόρους. Εκποίησε μάλιστα μεγάλο μέρος των θησαυρών των Φατιμίδων για να πληρώσει τα τουρκικά στρατεύματα, ενισχύοντας ακόμα περισ-

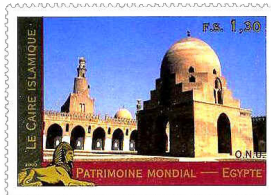
σότερο τις στρατιωτικές του προσπάθειες.

Ένα από γνωστότερα έργα του Σαλαντίν στην Αίγυπτο είναι η δημιουργία του Κάστρου του Καΐρου, ενός στρατιωτικού οχυρού που έχτισε στα 1176-1177, καθώς και του Μεντρεσέ, ενός μουσουλμανικού ιεροσπουδαστηρίου, όπου σπουδαστές του διδάσκονταν και πάλι τον ισλαμικό νόμο. Για την εξασφάλιση της άμυνας της πόλης κατασκεύασε μεγάλο τείχος γύρω από το Κάιρο, από ο οποίο σώζεται μικρό μέρος του, η Πύλη Μπαντρ και λίγα άλλα κτίσματα.

Το 1182 πήγε στη Συρία για να πολεμήσει τους σταυροφόρους και πέτυχε να απελευθερώσει το μεγαλύτερο μέρος της Παλαιστίνης από τον έλεγχο του Πάπα των αγγλικών, γαλλικών και άλλων στρατευμάτων.

Ο Σαλαντίν πέθανε στη Δαμασκό το 1193 και τον διαδέχθηκε ο αδελφός του, Αλ Αντίλ. Έμεινε στην ιστορία ως ένας από τους μεγαλύτερους στρατιωτικούς ηγέτες, με προσωπικά χαρακτηριστικά που δεν συναντώνται συχνά στην ιστορία.

Παντελής Λεούσης



Άποψη του "Μεντρεσέ", ιεροσπουδαστηρίου στο Κάιρο.



Η κεντρική πύλη "Μπαντρ" του κάστρου του Καΐρου και (δεξιά) μέρος του τείχους.



Ο Φαρούκ με φόντο το κάστρο.

## Πανελλήνια Φιλοτελική Έκθεση "ΜΑΞΙ-ΘΕΜΑ 2016" Νέα Φιλαδέλφεια, 19-23 Οκτωβρίου 2016

Μη συναγωνιστική έκθεση Θεματικού Φιλοτελισμού και Μαξιμαφιλίας, συνδιοργάνωση του Συλλόγου μας και της Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ.

**Ετοιμάστε τις συλλογές σας!**

## Φιλύρα, φλαμουριά ή τίλιο

Οι φιλύρες είναι μεγάλα φυλλοβόλα δέντρα, που συνήθως φτάνουν τα 20 με 40 μέτρα σε ύψος, και ευδοκιμούν κυρίως στις εύκρατες ζώνες του βόρειου ημισφαιρίου. Δύο είναι κυρίως τα πιο συνηθισμένα: Αυτό με τα μεγάλα φύλλα και ένα άλλο με μικρότερα. Το πρώτο φυτεύεται σε λόφους και βουνά μεσαίου μεγέθους μέχρι 1.500 μ. και το δεύτερο προτιμά τις πεδιάδες και εξαφανίζεται πάνω από 1000 μ.. Και τα δύο είναι πανέμορφα και ικανά να ζήσουν περισσότερο από μία χιλιετία.

Όταν λέμε "τίλιο", σχεδόν πάντα πηγαίνει ο νους μας στο γνωστό αφέψημα που, ιδιαίτερα τα παλαιότερα χρόνια, ήταν σε μεγάλη εκτίμηση τόσο για τη λεπτή και ευχάριστη γεύση του, όσο και για τις θεραπευτικές αρετές του.

Τα αρωματικά και πλούσια σε νέκταρ λουλούδια της φιλύρας (ή τίλιου) περιέχουν αιθέριο έλαιο, φυτική βλέννα, τανίνη και μικρή ποσότητα σαπωνίνης, έχουν φαρμακευτικές ιδιότητες και ανέκαθεν χρησιμοποιούνταν ως αντισηπτικά, διουρητικά και θεραπευτικά για διαταραχές του νευρικού συστήματος, ήπια εφιδρωτικά και καθαρτικά. Τα άνθη χρησιμοποιούνται

επίσης ως εφιδρωτικό μέσο, ενώ έγχυμα της πλούσιας σε τανίνη φλούδας ή και η ίδια η φλούδα, χρησιμοποιούνται ως κατάπλασμα.

Οι φιλύρες κάνουν παχιά φυλλωσιά και καλή σκιά, γι' αυτό και συνιστώνται ως καλλωπιστικά δέντρα. Είναι επίσης πολύ σημαντικά φυτά για τους μελισσοκόμους, που παράγουν ένα πολύ χλωμό, αλλά γευστικό μέλι.

Το ξύλο της φλαμουριάς καίγεται πολύ γρήγορα για να είναι κατάλληλο ως καύσιμο. Όταν όμως μετατραπεί σε κάρβουνο, χρησιμοποιείται από σχεδιαστές ως μολύβι σχεδίασης, αλλά και μαυρίζουν με αυτό τον καμβά τους, ως βάση για να ζωγραφίσουν επάνω. Οι ζωγράφοι του Μεσαίωνα το χρησιμοποιούσαν συχνά γι' αυτό το σκοπό.

Πασίγνωστο, όσο και αγαπημένο, στους φίλους της μουσικής τέχνης το περίφημο Lied (τραγούδι) του Φραντς Σούμπερτ *Der Lindenbaum* (Η φλαμουριά), γνωστό και με τους ελληνικούς στίχους:

*Στη βρύση τη  
βουνίσια/ σιμά είν'  
η φλαμουριά, στον  
ίσκιό της καθό-  
μουν /να ονειρευ-  
τώ συχνά....*

Π. Λ.



Καρποί και φύλλα της φιλύρας ή τίλιου.



Ρομαντική καρτ ποστάλ εποχής που "εικονογραφεί" το ομώνυμο τραγούδι του Σούμπερτ. Η φλαμουριά σκιάζει ζεύγος ερωτευμένων. Κάτω αριστερά αναφέρεται το όνομα του Σούμπερτ και το όνομα του τραγουδιού (*Lindenbaum*). Επάνω, διακρίνονται νότες και λόγια του τραγουδιού.

## Ένας αληθινός ήρωας

## Τζορτζιο Περλάσκα

Ο Περλάσκα γεννήθηκε στο Κόμο το 1910. Από τα νεανικά του χρόνια εντάχθηκε στο φασιστικό κόμμα της Ιταλίας και αγωνίστηκε ως εθελοντής στην Ανατολική Αφρική. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου της Ισπανίας, κατατάχθηκε στο Εθελοντικό Σώμα που έστειλε ο Μουσολίνι για να βοηθήσει τους αντάρτες του Φράνκο να καταλάβουν την εξουσία. Παρέμεινε εκεί ως οπλίτης έως το 1939.

Στις αρχές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ο Περλάσκα εργάστηκε πρώτα στην Γιουγκοσλαβία, και, από το 1942, στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας, ως αντιπρόσωπος μιας εξαγωγικής εταιρείας βοοειδών της Τεργέστης.

Την ημέρα της ανακωχής μεταξύ της Ιταλίας και Συμμάχων (9 Σεπτεμβρίου 1943) ήταν ακόμα στην ουγγρική πρωτεύουσα και, πιστός στον όρκο του στο βασιλιά, αρνήθηκε να ενταχθεί η ιταλική Σοσιαλιστική Δημοκρατία. Αυτό είχε για συνέπεια να τον αναζητούν οι Γερμανοί, να τον συλλάβουν για προδοσία. Γι' αυτό και αναγκάστηκε να καταφύγει στην ισπανική πρεσβεία.

Έχοντας αποκτήσει από την πρεσβεία την ισπανική υπηκοότητα και ένα πλαστό διαβατήριο, άλλαξε το όνομά του σε "Jorge Perlasca" και προσελήφθη ως υπάλληλος από τον διπλωμάτη Angel Sanz Briz που προσπαθούσε να σώσει τους Εβραίους της Βουδαπέστης, τους οποίους υποδεχόταν σε κατάλληλα προετοιμασμένα "προστατευόμενη σπίτια ασφαλούς διαμονής". Η λειτουργία αυτή είχε οργανωθεί με τη συνεργα-

σία μερικών πρεσβειών άλλων χωρών.

Όταν, τον Νοέμβριο του 1944, ο Sanz Briz αποφάσισε να φύγει από την Ουγγαρία για να μην αναγνωρίσει την ουγγρική προναζιστική κυβέρνηση, ο Περλάσκα αποφάσισε να μείνει και να παρουσιάζεται ως αντικαταστάτης του προξένου που είχε αποχωρήσει, συντάσσοντας ο ίδιος τα σχετικά έγγραφα με πλαστές σφραγίδες και επίσημα επιστολόχαρτα.

Έκτοτε, ο Περλάσκα άρχισε να διαχειρίζεται την διακίνηση χιλιάδων Εβραίων, τους οποίους έκρυβε στην πρεσβεία και στα "σπίτια προστασίας" που ήταν διασπαρμένα σε όλη την πόλη, συνεργαζόμενος με τον άλλο γνωστό σωτήρα των Εβραίων, τον Σουηδό διπλωμάτη Ραούλ Βάλεμπεργκ, αλλά και με τον Αποστολικό Νούντιο Αρχιεπίσκοπο Αντζελο Ρότα.

Από την 1η Δεκεμβρίου 1944 έως τις 16 Ιανουαρίου 1945, ο Περλάσκα διένειμε χιλιάδες άδειες ασφαλούς διαμονής, δίνοντας ισπανική ιθαγένεια στους Εβραίους, χρησιμοποιώντας ένα νόμο που χρονολογείτο από την κυβέρνηση του Πρίμο ντε Ριβέρα που επέτρεπε την επιστροφή στην Ισπανία των Εβραίων του κλάδου των Σεφαραδιτών. Κατάφερε πολλές φορές να αρπάξει κυριολεκτικά από τα χέρια των Εξ Εξ κρατούμενους, ακόμα και από τις αποβάθρες των σταθμών. Αναφέρεται μάλιστα ότι έσωσε την τελευταία στιγμή δύο αγόρια τη στιγμή που ανέβαιναν στο τρένο, αντιμετωπίζοντας τον Γερμανό αξιωματικό. Ο Βάλενμπεργκ, που ήταν παρών στο περιστατικό, του εξήγησε αργότε-



Ραούλ Βάλεμπεργκ,  
ο άλλος σωτήρας των Εβραίων





Πότερ ταινίας με θέμα τη δράση του Περλάσκα.

ρα ότι ο αξιωματικός ήταν ο ίδιος ο Άντολφ Άιχμαν!

Εκτιμάται ότι χάρη στην δράση του, περίπου 5200 Εβραίοι διέφυγαν τη μεταφορά σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως.

Μετά την έλευση του κόκκινου στρατού στη Βουδαπέστη, ο Περλάσκα αιχμαλωτίστηκε από τους Σοβιετικούς, αλλά απελευθερώθηκε σε λίγες ημέρες. Επέστρεψε στην Ιταλία και άρχισε αθόρυβα την προηγούμενη ζωή του.

Στους λίγους ανθρώπους που προσπάθησε να αφηγηθεί την ιστορία του, κανείς δεν τον πίστεψε. Μόλις το 1987, περισσότερο από σαράντα χρόνια αργότερα, κάποιοι Ούγγροι Εβραίοι από το Ισραήλ αναζήτησαν και βρήκαν τελικά τον Περλάσκα. Χάρη σ' αυτούς έγιναν γνωστά το θάρρος και η αλληλεγγύη που επέδειξε, και δόθηκε η δυνατότητα αναγνώρισης του έργου του, για το οποίο τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις, τόσο από το Ισραήλ, όσο και από άλλες χώρες.

Πέθανε στην Πάντοβα, στην ηλικία των 82, από έμφραγμα του μυοκαρδίου.

Π. Α.

## Το Ποδοσφαιρο τα χρόνια του Τρίτου Ράιχ

Αυτό το κείμενο στο "ρεπικέ" μονόφυλλο στελνόταν από το 1939 στα μέλη του αθλητικού συλλόγου *Racing* ως ειδοποιητήριο για την καταβολή των συνδρομών τους και έφερε το λογότυπο NSRL (Εθνική Σοσιαλιστική Ένωση του Ράιχ για την Σωματική Άσκηση).

Ίδω η μετάφραση:

**"Για τους επαγγελματίες μέλη μας!**

**Αισθανόμαστε υποχρεωμένοι να επισημάσουμε ότι οι συνδρομές των μελών καταβάλλονται σε τριμηνιαία βάση στους αρχηγούς που ορίζονται από τους συμπαίκτες. Μόνο όταν**



θα έχουν καταβάλει τη συνδρομή θα έχουν τη δυνατότητα να παίξουν στο

γήπεδό μας και θα έχουν δωρεάν πρόσβαση στην εξέδρα. Για το λόγο αυτό, σας παρακαλώ να πληρώνετε στην αρχή του τριμήνου.

Κατ' εξαίρεση, θα γίνεται δεκτή η πληρωμή στο γραφείο και στα εκδοτήρια εισιτηρίων. Ωστόσο, παρακαλώ να απλοποιήσετε την εργασία μας όσο γίνεται περισσότερο. Στο τέλος του τριμήνου, οι καθυστερούμενες πληρωμές θα προστίθενται στις συνδρομές του επομένου τριμήνου και θα εισπραττούνται μέσω ταχυδρομείου. Η τρέχουσα κάρτα αποδείξεων θα χρησιμοποιηθεί μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 1943. Οι σφραγίδες των συνδρομών του Β' και του Γ' τριμήνου του 1943 θα πρέπει να έχουν τεθεί στα δύο παρακάτω πλαίσια.

Πολύ σημαντικό! Τα ενεργά μέλη που έχουν σοβαρό λόγο και δεν δραστηριοποιούνται, θα περάσουν στην κατηγορία των μελών υποστηρίξης. Εξαιρούνται τα ανενεργά μέλη της νεολαίας.

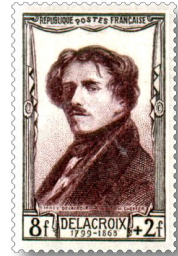
Με αθλητικούς χαιρετισμούς!

Ζήτω ο Χίτλερ!

Rasensport-Club Στρασβούργο  
Το Διοικητικό Συμβούλιο

## Ευγένιος Ντελακρουά και Ελλάδα

Ο Ευγένιος Ντελακρουά (Eugène Delacroix) γεννήθηκε στις 26 Απριλίου 1798 στο Σαρεντόν-Σαιν-Μορίς (Charenton-Saint Maurice) κοντά στο Παρίσι και ήταν το τέταρτο παιδί του Σαρλ Ντελακρουά, υπουργού Εξωτερικών του Διευθυντηρίου, αν και εικάζεται ότι ο πραγματικός του πατέρας ήταν ο Ταλλεϋράνδος, διάσημος διπλωμάτης στον οποίο ο Ευγένιος έμοιαζε στην εμφάνιση και το χαρακτήρα. Ο πατέρας του πέθανε το 1805 και η μητέρα του το 1814, αφήνοντάς τον Ευγένιο ορφανό στην ηλικία των 16. Το 1815 μαθήτευσε κοντά στον ζωγράφο Πιέρ-Ναρκίς Γκερέν (Pierre-Narcisse Guérin) και το 1816 μπήκε στην Σχολή Καλών Τεχνών. Κάνοντας τοιχογραφίες πολλές ώρες όρθιος επάνω σε σκαλωσιές μισοτελειωμένων κτιρίων, αρρώστησε και αποσύρθηκε. Πέθανε στις 13 Αυγούστου 1863 στο Παρίσι.



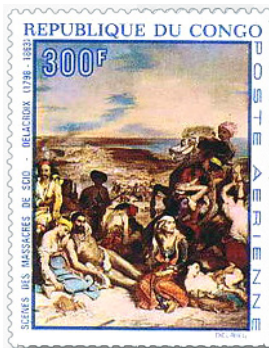
Το φαινόμενο του Φιλελληνισμού, που αναπτύχθηκε τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα και γαλουχήθηκε μέσα στο κλίμα του κλασικισμού και του ρομαντισμού, έφθασε στην πλήρη του έκφραση με το μεγάλο ξεσηκωμό των Ελλήνων.

Στην αρχαιολατρία, στις κλασικές σπουδές και στο αυξανόμενο ενδιαφέρον για τους απογόνους των αρχαίων κατοίκων της Ελλάδος, προστέθηκε ένας ενθουσιασμός που προκάλεσε ο σκληρός αγώνας των Ελλήνων που, από τα πολύ παλιά χρόνια, έβαζαν ως πρωταρχική αξία την ελευθερία.

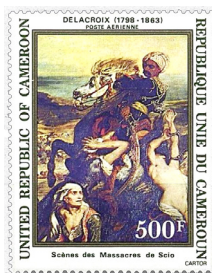
Ο Ευγένιος Ντελακρουά θεωρείται ως ο κατεξοχήν "φιλέλληνας ζωγράφος". Έχοντας ως πηγή έμπνευσης τα ποιήματα του Λόρδου Βύρωνα, φιλοτέχνησε εμβληματικές παραστάσεις που θεωρήθηκαν φιλελληνικά μανιφέστα.

Ένα από τα σπουδαιότερα είναι *Η Σφαγή της Χίου* του 1824, έργο που συγκίνησε όλους τους Γάλλους. Ο πίνακας αυτός συνέβαλε στην αναγνώριση του Ντελακρουά ως κορυφαίου ζωγράφου του ρομαντικού κινήματος, που είχε τότε εμφανιστεί ως νέο καλλιτεχνικό ρεύμα.

Δείγμα αυτής της αναγνώρισης είναι και το γεγονός ότι ο πίνακας αγοράστηκε αμέσως από το γαλλικό κράτος.



*Η Σφαγή της Χίου.*



*Η Σφαγή της Χίου.  
(λεπτομέρεια).*

*Η Σφαγή της Χίου* του Ντελακρουά (Μουσείο του Λούβρου) απεικονίζει αρρώστους, νεκρούς ή ετοιμοθάνατους Έλληνες πολίτες που σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους. Αυτή η παθητική απεικόνισή του πόνου βρήκε πολλούς επικριτές, καθώς φανερώνει μόνο την καταστροφή, αντίθετα με άλλα έργα της εποχής που φανερώνουν ανδρεία, σκηνές πατριωτισμού, αγωνιστές να σηκώνουν τα ξίφη τους (π.χ. Ο *Όρκος των Ορατίων* του David) κτλ. Ένας ζωγράφος μάλιστα παράφρασε το όνομα του πίνακα σε "σφαγή της τέχνης". Ακόμα και κάποιες λεπτομέρειες του πίνακα με ιδιαίτερα ισχυρή συναισθηματική επίδραση, όπως το βρέφος που θηλάζει τη νεκρή μητέρα του, καταδικάστηκαν ως "ακατάλληλες για την τέχνη" από τους κριτικούς. Τίποτα όμως από όλα αυτά δεν εμπόδισε το έργο να παραμείνει ως ένα από τα αριστουργήματα της ιστορίας του ρομαντισμού.

Ο δεύτερος πίνακας του Ντελακρουά που είναι εμπνευσμένος από τον

πόλεμο των Ελλήνων για ανεξαρτησία και φανερώνει τα φιλελληνικά αισθήματα του καλλιτέχνη είναι *Η Ελλάδα πάνω στα ερείπια του Μεσολογγίου* (1826, Μουσείο Καλών-Τεχνών, Μπορντό, Γαλλία). Ο πίνακας αναφέρεται στα γεγονότα της Εξόδου του Μεσολογγίου του 1825. Εμφανίζει σε πρώτο πλάνο μια αλληγορική Ελλάδα ως γυναίκα με ελληνική φορεσιά, γυμνό στήθος και μισοσηκωμένα χέρια σε παρακλιτική χειρονομία, ενώ γύρω της εικονίζονται πτώματα Ελλήνων που επέλεξαν την ηρωική έξοδο και το θάνατο από την παράδοση στους Τούρκους. Στο κάτω μέρος του πίνακα διακρίνεται το χέρι ενός σώματος που έχει συνθλιβεί κάτω από τα ερείπια και στο βάθος ένας ένοπλος Τούρκος. Ο σπουδαίος συμβολισμός του έργου αποτελεί μνημείο δόξης για το λαό του Μεσολογγίου, όσο και για την ιδέα του αγώνα για την ελευθερία ενάντια στον τύραννο κατακτητή.

Είναι αλήθεια ότι αφορμή για την δημιουργία αυτού του πίνακα, εκτός από την έκφραση των συναισθημάτων του Ντελακρουά για τους Έλληνες, ήταν και η αγάπη και ο θαυμασμός του ζωγράφου για τον Λόρδο Βύρωνα ο οποίος, λίγο πριν, είχε αφήσει στο Μεσολόγγι την τελευταία του πνοή.

Άλλο γνωστό έργο του μεγάλου ζωγράφου με ελληνικό θέμα είναι *Η μάχη του Γκισούρη και του Πασά* (1826), ένα από τα κορυφαία πρώιμα έργα ζωγραφικής του Ευγένιου Ντελακρουά που απεικονίζουν μάχες. Ο Μπαίρον έγραψε το ποίημα *Γκισούρης* το 1813 και μεταφρά-

στηκε στα γαλλικά το 1824, το έτος κατά το οποίο ο Μπαίρον πέθανε στην Ελλάδα αγωνιζόμενος στον αγώνα για την ελληνική ανεξαρτησία από τους Τούρκους. Ο Ντελακρουά τελείωσε τον πίνακα δυο χρόνια αργότερα, το 1826, προορίζοντάς τον για μια παρισινή έκθεση προς όφελος του ελληνικού σκοπού.

Ο Βύρων εμπνεύστηκε το ποίημα κατά τη διάρκεια μακράς περιοδείας στην Ελλάδα και σε πολλές άλλες μεσογειακές χώρες (1810-1811), συντροφιά με το φίλο του John Cam Hobhouse. Στην Αθήνα γνώρισε ένα τουρκικό έθιμο σύμφωνα με το οποίο μια γυναίκα που κρίνεται ένοχη μοιχείας ρίχνεται στη θάλασσα τυλιγμένη σε ένα τσουβάλι. Αυτό ακριβώς το έθιμο υπήρξε η αφορμή για τη συγγραφή του *The Giaour*, κύριο πρόσωπο του οποίου είναι η Λείλα, μέλος του χαρεμιού του Χασάν, που ερωτεύεται τον Γκισούρ και τιμωρείται με πνιγμό. Τότε ο Γκισούρ, παίρνοντας εκδίκηση, σκοτώνει τον Χασάν και στη συνέχεια, μη αντέχοντας στις τύψεις του, μπαίνει σε μοναστήρι.

Στο ποίημα ο Βύρων σκιαγραφεί τις διαφορές χριστιανικής και μουσουλμανικής αντίληψης για την αγάπη, τον σαρκικό έρωτα, το θάνατο και την μεταθανάτια ζωή.

Τέλος, έργο του Ντελακρουά με θέμα από την επανάσταση του 1821 είναι ο *Έφιππος Έλληνας αγωνιστής* που φιλοτεχνήθηκε το 1856 και βρίσκεται στην Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.



Ο Ντελακρουά και "*Η Ελλάδα πάνω από τα ερείπια του Μεσολογγίου*".



"*Η μάχη του Γκισούρη και του Πασά*".



"*Έφιππος Έλληνας αγωνιστής*".

Παντελής Λεούσης



## ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Επιμέλεια Παντελή Λεούση

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

### Έκθεση Γραμματοσήμου στη Ρόδο Ρόδος, 10 - 17 Μαρτίου 2008

Η Φιλοτελική Ένωση Δωδεκανήσου, ο Οργανισμός Πολιτιστικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Δωδεκανήσου και τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, οργάνωσαν από κοινού αυτή την έκθεση, για να τιμήσουν την επέτειο των 60 χρόνων από την Ένωση της Δωδεκανήσου με τη μητέρα Ελλάδα.

Η έκθεση φιλοξενήθηκε στην πανέμορφη αίθουσα του Καταλύματος της Γαλλίας και περιλάμβανε πέντε συλλογές Δωδεκανησιακού ενδιαφέροντος, οκτώ συλλογές άλλων θεμάτων και συλλογές φωτογραφιών.

Τα ΕΛΤΑ εξέθεσαν γραμματόσημα εκδόσεων από το 1961 έως το 2008, καθώς και φύλλα γραμματοσήμων εκδόσεων σχετικών με τα Δωδεκάνησα.

### Φιλοτελική έκθεση ΠΑΤΡΑ-ΑΘΗΝΑ 2008 22 - 29 Μαρτίου 2008

Η φιλοτελική Έκθεση "ΠΑΤΡΑ-ΑΘΗΝΑ 2008" ήταν συνδιοργάνωση της Φιλοτελικής Εταιρείας Πάτρας και της Φιλοτελικής Εταιρείας Αθηνών και πραγματοποιήθηκε επ' ευκαιρία των 65 χρόνων από την ίδρυση της πρώτης και των 70 από την ίδρυση της δεύτερης.

Φιλοξενήθηκε στο κτίριο του Παλαιού Αρσακείου, σε ένα από τα κεντρικότερα σημεία της αχαϊκής πρωτεύουσας, επί της οδού Μαιζώνας 19. Ο ιδιαίτερα κατάλληλος και ευρύχωρος αυτός χώρος που διατέθηκε από τη

Δημοτική Αρχή της Πάτρας, είναι ικανός να φιλοξενήσει ακόμα μεγαλύτερες φιλοτελικές εκθέσεις, πανελληνίου συναγωνιστικού επιπέδου.

Αρχικά είχε αναγγελθεί και δημοσιευτεί ότι η έκθεση θα διαρκούσε μέχρι τις 30 Μαρτίου, όμως οι διοργανωτές υποχρεώθηκαν να διακόψουν η λειτουργία της μία ημέρα νωρίτερα λόγω της χρήσης του κτηρίου από το Δήμο για άλλο σκοπό.

Στην "ΠΑΤΡΑ-ΑΘΗΝΑ 2008" που δεν είχε συναγωνιστικό χαρακτήρα, έλαβαν μέρος 72 εκθέτες από όλη τη χώρα, ενώ σημαντική εκθεσιακή παρουσία είχαν και η Κύπρος.

Ο συνολικός αριθμός συλλογών όλων των τάξεων ανήλθε στις 103, οι οποίες εκτέθηκαν σε 339 πλαίσια, ενώ μεγάλη συμμετοχή είχαν και τα εκθέματα Φιλοτελικής Φιλολογίας, τα οποία ανήλθαν στα 70!

Στα επίσημα εγκαίνια παρευρέθηκαν και προλόγισαν ο Δήμαρχος Πατραίων Ανδρέας Φούρας, ο αντινομάρχης Αχαΐας και ο περιφερειακός διευθυντής των ΕΛΤΑ Πελοποννήσου. Παρευρέθηκαν επίσης πρόεδροι φιλοτελικών συλλόγων, φιλοτελιστές από όλη τη χώρα και πλήθος κόσμου.

Το βράδυ της ημέρας των εγκαινίων οι διοργανωτές δεξιώθηκαν τους παράγοντες της έκθεσης και τους έκτετες σε εστιατόριο της περιοχής.

Οι εκθέτες που συμμετείχαν (με αλφαβητική σειρά) ήταν οι εξής:

Ανδρέοπουλος Φίλιππος,  
Απέργης Θανάσης,  
Αποστολόπουλος Βασίλης,  
Αρβανιτάκης Γεράσιμος, Βαφόπουλος  
Παναγιώτης, Βιρβίλης Αντώνης, Bulhan



Βαήκ, Γαλάνης Θεόδωρος, Γαληνός Αλέξανδρος, Γιαννακόπουλος Ανάργυρος, Ελληνικά Ταχυδρομεία, Ζαφειρακόπουλος Ζαφειράκης, Ζαφειρακόπουλος Θεοφάνης, Ζαφειρακόπουλος Νειοκλής, Ηλιάδης Ανδρέας, Ιατρίδης Αλέκος, Ιωάννου Μιχάλης, Καγκελάρης Παναγιώτης, Καλλίνικος Νίκος, Καρανικόλας Νίκος, Καρδασιλάρης Νίκος, Κατσουνωτός Νίκος, Κεραμιδόγλου Φώτης, Κοζμά Αναστασία, Κοζμά Κωνσταντίνα, Κοζμά Φλωρίν, Κορρές Κώστας, Κούτσιαν Γεώργιος, Κοτσας Χρηστος, Κρίνος Κωνσταντίνος, Κυπριακή Φιλοτελική Εταιρεία, Λεούσης Παντελής, Λιανέας Μάριος, Λυμπεράτος Αναστάσιος, Μαβίδης Χαράλαμπος, Μανδύλη Ευαγγέλια, Μανουσάκης Αντώνης, Μεγαρίτης Σπύρος, Μπόζοβιτς Σωκράτης, Μυλωνάς Γιώργος, Νταής Γιάννης, Ντούζος Γεώργιος, Παπανικολάου Νίκος, Πάσχος Θανάσης, Πετρόπουλος Λάζαρος, Πετρόπουλος Φώτης, Πετρόπουλος Χρήστος, Ράγκος Νικόλαος, Ρερρές Βασίλειος, Σιδέρης Σπύρος, Σπάρης Γεώργιος, Σπάρης Δημήτριος, Σταματίου Σοφία, Στασινόπουλος Σωτήριος, Σταύρου Χρήστος, Σφήκας Κώστας, Σωτηρούδης Απόστολος, Τουτουδάκης Μιχάλης, Τσινοπούλου Χαρούλα, Τσιρώνης Μιχάλης, Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών, Φιλοτελική Εταιρεία Πατρών, Φιλοτελικός Όμιλος Κερύνειας Κύπρου, Φραγκιάς Αλέξανδρος, Φωτίου Κώστας, Χαλβατζιδόπουλος Ιωακείμ, Χατζής Κώστας, Χελιδώνης Νίκος.

Η έκθεση στέφτηκε από μεγάλη επιτυχία, είχε ικανοποιητική επισκεψιμότητα και αποτέλεσε τον προπομπό της μεγάλης Εθνικής έκθεσης PATRAPHILEX 2018 που ακολούθησε.

## 2η Έκθεση Γραμματοσήμου "Αγρίνιο 2008"

5 - 9 Απριλίου 2008

Η έκθεση αυτή ήταν συνδιοργάνωση της Φιλοτελικής Εταιρείας Αγρινίου και της Πανελληνίας Ένωσης Φιλοτελιστών Υπαλλήλων ΕΛΤΑ. Φιλοξενήθηκε στο Παπαστράτειο Μέγαρο της πόλης και είχε την υποστήριξη των ΕΛΤΑ, του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αγρινίου και της Γυμναστικής Εταιρείας της ίδιας πόλης.



Την ημέρα των εγκαινίων πραγματοποιήθηκαν διάφορες εκδηλώσεις, όπως βραβεύσεις καλλιτεχνών, μουσική συναυλία κλπ, καθώς και ομιλία του Γενικού Διευθυντή

Συναλλαγής των ΕΛΤΑ Βασιλείου Λούκα με τίτλο "Ο ρόλος του ταχυδρομείου στη σύγχρονη εποχή".

Την τρίτη ημέρα της έκθεσης, στις 7 Απριλίου, προβλήθηκε ταινία με θέμα "Η Ιστορία της Ελλάδας μέσα από τα Γραμματόσημα", που είχε επιμεληθεί ο Πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Φιλοτελιστών Υπαλλήλων ΕΛΤΑ Θεόδωρος Γαλάνης.

Η Αγρίνιο 2008 δεν είχε συναγωνιστικό χαρακτήρα.

## "3η Λαρισσαϊκή Έκθεση Γραμματοσήμου και Συλλεκτικών Αντικειμένων" Λάρισα, 8 - 12 Μαΐου 2008

Η παραπάνω έκθεση ήταν ενταγμένη στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων "Αχιλλεία 2008" και δεν είχε συναγωνιστικό χαρακτήρα. Οργανώθηκε από την Φιλοτελική Ένωση Λάρισσας και στεγάστηκε στο κτήριο της ΔΕΥΑΛ (Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης).

Εκτός από γραμματόσημα, εκτέθηκαν ποικίλα αντικείμενα, όπως μετάλλια, χαρτονομίσματα, καρφίτσες πέτου "Pin", καρτ ποστάλ, εφημερίδες, γκραβούρες κ.ά.

Για την προβολή της έκθεσης η Ένωση κυκλοφόρησε ένα ωραίο ντοσιέ και, μεταξύ άλλων, μία ωραία βινιέτα, ενώ τα ΕΛΤΑ χρησιμοποίησαν την ημέρα των εγκαινίων αναμνηστική σφραγίδα.

Την έκθεση επισκέφτηκαν παράγοντες της πόλης και πολλοί φιλοτελιστές.



**1η Έκθεση Γραματοσήμου  
Δήμου Σφακιωτών Λευκάδας  
Λαζαράτα, 12 - ; Αυγούστου 2008**



Άγνωστη έκθεση, για την οποία δεν υπάρχει καμία αναφορά εκτός από την ύπαρξη της εικονιζόμενης αναμνηστικής σφραγίδας.

**6η Πανευβοϊκή Έκθεση  
ΧΑΛΚΙΔΑ 2008  
15 - 19 Οκτωβρίου 2008**

Ήταν άλλη μία διοργάνωση του Συλλόγου μας με τη συνεργασία του Συλλόγου Ελλήνων Συλλεκτών και της Φιλοτελικής Ένωσης Χαλκίδας, και την συμπαράσταση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Εύβοιας, του Δήμου Χαλκιδαιών και των ΕΛΤΑ.

Φιλοξενήθηκε και πάλι στο ιστορικό κτήριο του Δημαρχείου της Χαλκίδας, στον παραλιακό δρόμο όπου Χαλκιδείς και επισκέπτες συνηθίζουν να κάνουν τον περίπατό τους. Η προνομιούχα αυτή θέση εξασφαλίζει στην έκθεση εύκολη και πλούσια επισκεψιμότητα.

Στα εγκαίνια της έκθεσης παρευρέθηκαν εκπρόσωπος της Αρχιεπισκοπής και του Νομάρχη Ευβοίας, ο Δήμαρχος Χαλκιδαιών Θανάσης Ζεμπίλης, ο Διευθυντής Φιλοτελισμού Βασίλειος Σχοινάς, ο Ειδικός Σύμβουλος Φιλοτελισμού ΕΛΤΑ Μωυσής Κωνσταντίνης, οι πρόεδροι των

συνεργαζόμενων συλλόγων Ορέστης Παπαστρατής, Γιώργος Μορφόπουλος και Παντελής Λεούσης, ο τέως πρόεδρος της Φ. Ε. Χαλκίδας Αλέξανδρος Αίσωπος και πλήθος κόσμου.

Στα εγκαίνια παρόντες ήταν επίσης τα μέλη του συλλόγου μας Μαρία Ανεστίου και Βασίλης Αποστολόπουλος, και οι Γιώργος Σπάρης και Ιωακείμ Χαλβατζιδόπουλος με τις συζύγους τους.

Κατά τη διάρκεια της έκθεσης λειτούργησε Έκτακτο Ταχυδρομικό Γραφείο και χρησιμοποιήθηκε ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

Στην 6η Πανευβοϊκή Έκθεση παρουσιάστηκαν, μεταξύ άλλων, φιλοτελικές συλλογές των Θ. Απέργη (*Ποδήλατο, ένας γνωστός ... άγνωστος φίλος*), Β. Αποστολόπουλου (*"Επί ποδός"*!), Ι. Χαλβατζιδόπουλου (*Το ποδόσφαιρο και Σήκωσέ το το ...πλημμένο*), Π. Λεούση, (*Εθνικοί Ύμνοι και Πατριωτικά Τραγούδια και Ιστορία της μουσικής σε Κάρτες Μάξιμουμ*), Μ. Ντούζου (*Η ομορφιά των ντεκαλκέ*), Θ. Παπαηλιού (*Οι αγροτικοί διανομείς στην Εύβοια*), Γ. Σπάρη (*Ταχ. Ιστορία Ευβοίας*), Σ. Σταματίου (*Τα χέρια*), Γ. Τουτουδάκη (*Παλιά καλλιτεχνικά επιστολόχαρτα*), Μ. Τουτουδάκη (*Τα ΕΛΤΑ τιμούν την Κρήτη*), καθώς και συλλογές καρτοφιλίας ή ενθυμημάτων των Α. Αίσωπου, Γ. Μορφόπουλου, Έ. Μορφόπουλου, Ο. Παπαστρατή, Θ. Παπαστρατή, Α. Πατέρα, Χ. Πατέρα κ.ά.



Το αναμνηστικό που δόθηκε σε όλους τους εκθέτες της ΧΑΛΚΙΔΑ 2008.

Σε ξεχωριστό πλαίσιο εκτέθηκαν προηγούμενα τεύχη του περιοδικού μας, του Θεματικού Φιλοτελιστή.

Σε όλους τους εκθέτες επιδόθηκαν το εικονιζόμενο αναμνηστικό δώρο και διπλώματα συμμετοχής, τα οποία και απονεμήθηκαν στους παρευρισκόμενους εκθέτες κατά την τελετή λήξης της έκθεσης που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή, 20 Οκτωβρίου, σε ευχαρίστηση ατμόσφαιρα.



### "Έκθεση θρησκευτικού γραμματοσήμου"

Πάτρα, 26 Νοεμ. - 3 Δεκ. 2008

Η έκθεση, ενταγμένη στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από τη θεμελίωση του νέου Ιερού Ναού Αγίου Ανδρέου Πατρών, ήταν συνδιοργάνωση της Φιλοτελικής Εταιρεία Πάτρας και των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

Για την φιλοξενία της χρησιμοποιήθηκε ο χώρος των Παλαιών Λουτρών, στη συμβολή των οδών Γούναρη και Νικήτα.

Τα εγκαίνια της έκθεσης πραγματοποιήθηκαν με την παρουσία πλήθους κόσμου και



Σφραγίδα για τον εορτασμό των 100 χρόνων από τη θεμελίωση του Ιερού Ναού Αγίου Ανδρέα Πάτρας.

πολλών επισήμων, μεταξύ των οποίων του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Πατρών Χρυσοστόμου και του Δήμαρχου Πατρών Ανδρέα Φούρα, οι οποίοι και χαιρέτησαν την εκδήλωση. Χαιρετισμούς απεύθυναν επίσης ο περιφερειακός διευθυντής των ΕΛΤΑ Ευάγγελος Φαϊλάδης και ο πρόεδρος της Φιλοτελικής Εταιρείας Πατρών Γεράσιμος Αρβανιτάκης.

Κατά τα εγκαίνια έγινε, επίσης, η παρουσίαση ενός όμορφου λευκώματος για τα 100 έτη του Ναού με προσωπικά γραμματόσημα και το σχετικό ιστορικό.

(Συνεχίζεται)

## Aston Martin DB5

Σίγουρα θα γνωρίζαμε αν κάποιος από εμάς ήταν κάποτε κάτοχος μιας Aston Martin DB5. Κάτι θα είχε ακουστεί! 1000 αντίτυπα κυκλοφόρησαν όλα κι όλα, μεταξύ των ετών 1963 - 1965. Όσοι την απόκτησαν είναι λίγο-πολύ γνωστοί. Μεταξύ αυτών και ο Paul McCartney των Μπιτλς. Όταν μάλιστα την πούλησε πρόσφατα σε δημοπρασία, η Aston Martin του έπιασε τις 365.000 ευρώ.

Αυτοκίνητο εξαιρετικά κομψό, είναι αυτό που πρόσφερε επανειλημμένως τις υπηρεσίες του στον Τζέιμς Μποντ, είτε τον ενσάρκωνε ο Σον Κόνερι, είτε ο Ρότζερ Μουρ ή, ακόμα και πιο πρόσφατα, ο Ντάνιελ Κρεγκ. Βασικός πρωταγωνιστής στο *Χρυσοδάκτυλο*, στην *Επιχείρηση Κεραυνός* και σε



τόσες άλλες ταινίες που απόλαυσαν εκατομμύρια θεατές, διέθετε απόθεμα "πυραύλων", "κάθισμα εκτίναξης", αλλά και γραμμή σατανικής ομορφιάς. Αυτής της πανέμορφης γραμμής της δεκαετίας του 1960...

Η παρουσία της Aston Martin DB5 στην πρώτη ταινία του *Τζέιμς Μποντ (Πράκτωρ 007)* είχε αμφίδρομη σχέση. Συνέβαλε ιδιαίτερα στην επιτυχία της αλλά και η ταινία ήταν αυτή που έκανε διεθνώς γνωστό το όμορφο αμάξι.

Το μοντέλο αυτό είχε τόση επιτυχία, ώστε η εταιρεία κατασκευής παιχνιδιών Corgy Toys πήρε άδεια και κατασκεύασε εκατομμύρια μοντέλα. Πρόφερε μάλιστα από ένα αντίγραφο σε κάθε παιδί της βασιλίσσας της Αγγλίας, ως σύμβολο αυτής της επιτυχίας.

Το πρώτο αντίτυπο της Aston Martin DB5 κυκλοφόρησε κόκκινο. Γρήγορα όμως το έβαψαν μπεζ (ασημένια σημύδα) για περισσότερη διακριτικότητα.

Από πλευράς τεχνικής εξέλιξης, παρουσιάστηκε τελείως ανανεωμένη. Εξοπλισμένη με κιβώτιο ZF 5 ταχυτήτων, με 4-λιτρο, 6-κύλινδρο κινητήρα και διπλό εκκεντροφόρο, έφθανε τα 100 μίλια σε 8.1" και ανέπτυσε μέγιστη ταχύτητα 230 χλμ/h, καθόλου κακή για την εποχή! Αυτό όμως που προκαλεί ακόμα και σήμερα το θαυμασμό και το ενδιαφέρον είναι η εμφάνισή του, χάρη στο σχεδιασμό του αμαξώματός του. Ποιος δεν θα στρέψει το βλέμμα, αν συμβεί να τη συναντήσει στο δρόμο του;

Για τους (μεγαλοϊδεάτες) θεματικούς όλου του κόσμου που ονειρεύονταν να γίνουν κάτοχοι μιας Aston Martin DB5, δεν υπάρχει πια πρόβλημα. Όλοι μπορούν να αποκτήσουν τη δική τους (σε γραμματόσημο, βέβαια)!

Π. Α.



Ένα ενδιαφέρον έθιμο των τσιγγάνων

## Η λιτανεία της Αγίας Σάρας

Η περιοχή της Καμάργκ (Camargue) βρίσκεται στη νότια Γαλλία, στα μεσογειακά παράλια, κοντά στην πόλη Αρλ. Εκεί, στο τουριστικό χωριό των 2600 κατοίκων Saintes-Maries-de-la-Mer (Αγίες Μαρίες της Θάλασσας) (το καλοκαίρι ξεπερνά τις 50.000) διαδραματίζεται ένα ενδιαφέρον παραδοσιακό θρησκευτικό έθιμο με πρωταγωνιστές τους τσιγγάνους.

Κάθε χρόνο, στις 24 Μαΐου, κατεβάζουν με βαρούλκο την λειψανοθήκη της Μαύρης Σάρας, προστάτιδας Αγίας των τσιγγάνων, από μία κρύπτη που βρίσκεται στο εσωτερικό του ναού. Στη συνέχεια, το άγαλμά της που βρίσκεται στα δεξιά του βωμού της εκκλησίας και καλύπτεται με πολύχρωμα φορέματα και κοσμήματα, το οδηγούν εν πομπή προς τη θάλασσα, μέσα σε τραγούδια και αλαλαγμούς. Λέγεται ότι αυτή η λιτανεία συμβολίζει την "προσδοκία της υποδοχής" της Σάρας από τις Αγίες Μαρίες του Ιακώβου και της Σαλώμης.

Η ακολουθία αυτή προς τιμή της Αγίας Σάρας καθιερώθηκε σχετικά πρόσφατα, το 1935, από τον μαρκήσιο Folco de Baroncelli και μερικούς αγελαδοτρόφους της περιοχής, στην επιθυμία τους να δώσουν στους τσιγγάνους ένα δικό τους τόπο προσκυνήματος.

Στην αρχή συγκεντρώνονταν για το προσκύνημα μερικές εκατοντάδες. Με τον καιρό και όσο το γεγονός γινόταν ευρύτερα γνωστό, έφτασε στο σημείο να το επισκέπτονται σήμερα, μαζικά, τσιγγάνοι όλων των φυλών, από

κάθε γωνιά της Ευρώπης.

Στη συνέχεια, και μετά την πρωινή πανηγυρική θεία λειτουργία, η "βάρκα", με τα αγάλματα των δύο "Μαρίων" (η Σαλώμη και η του Ιακώβου), οδηγείται προς τη θάλασσα, συνοδευμένη από το πλήθος προσκυνητών, τσιγγάνων και μη, έφιππων γελαδοβοσκών και κατοίκων της πόλης Αρλ με τοπικές ενδυμασίες. Ο τοπικός επίσκοπος, ανεβασμένος σε μια ψαράδικη βάρκα, ευλογεί τη θάλασσα, την περιοχή και το πλήθος. Η πομπή επιστρέφει κατόπιν στην εκκλησία με εκδηλώσεις χαράς και ανταλλαγή ευχών, ενώ συνοδεύουν μουσικά όργανα και μουσικές κωδωνοκρουσίες από το carillon της εκκλησίας (καριγιόν = πολυτονικές καμπάνες που παίζουν μελωδίες).

Το απόγευμα, μέσα σε προσευχές και γενική κατάνυξη, πραγματοποιείται η τελετή της επανατοποθέτησης της λειψανοθήκης στην κρύπτη, ενώ κατά τη διάρκεια της 24ης και 25ης Μαΐου εκτελούνται στην εκκλησία ακολουθίες και αγρυπνίες.

Κατά την διάρκεια των ημερών που διαδραματίζεται το έθιμο οι τσιγγάνοι καταλαμβάνουν όλη τη γύρω περιοχή, με συνέπεια το γεγονός να εξελιχθεί σε τουριστική ατραξιόν, προσελκύοντας πολλούς ξένους, ενώ για τους τσιγγάνους αποτελεί και μία ευκαιρία τόσο συνάντησης με συγγενείς και φίλους, όσο και για βαπτίσεις των παιδιών τους.

Α. Τ.



Πομπή έφιππων τσιγγάνων ακολουθεί τη λιτανεία.



# Αχ! Αυτό το πλάνο...

## ΤΟ ΝΕΡΟ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ

Antoine Orani (Γαλλία)

"WASHINGTON 2006": 93 β. LG



Εισαγωγή

### 1. Ο πλανήτης Γη και τα νερά του

1.1. Η ιστορία μιας σταγόνας νερού

### 2. Το νερό και ο άνθρωπος

2.1. Ακολουθώντας το ρεύμα:

Από την πηγή στον ωκεανό

2.2. Η αναζήτηση και εφοδιασμός με νερό

2.3. Διανομή του νερού



### 3 Το νερό, μια ζωτική ανάγκη

3.1. Νερό, διατροφική ανθρώπινη ανάγκη

3.2. Ιαματικές πηγές, πηγή υγείας

3.3. Το νερό στην καθημερινή ζωή

3.4. Όταν τα φυτά και ζώα διψούν



### 4. Νερό, φυσικός πόρος που χρειάζεται προστασία

4.1. Διατήρηση της ποιότητας

4.1. Ας προστατέψουμε την κληρονομιά μας







## ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

### Νέα Διοικητικά Συμβούλια

• Μετά τις αρχαιρεσίες της 24/01/2016 το νέο ΔΣ της Φιλοτελικής Ένωσης Δωδεκανήσου συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Κουρέλης Ιωάννης Πρόεδρος  
Δικαστόπουλος Γεώργιος Αντιπρόεδρος  
Καβουκλής Γεώργιος Γεν. Γραμματέας  
Καρανικόλας Νικόλαος Ταμίας  
Πετρίδης Αντώνιος  
Δημητρούλης Μιχαήλ και  
Σπανός Δημήτριος Μέλη.

• Μετά τις αρχαιρεσίες της 31/01/2016 το νέο ΔΣ της Φιλοτελικής Εταιρείας Αθηνών συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Σφήκας Κων/νος Πρόεδρος  
Γιαννακόπουλος Ανάργυρος Αντ/δρος  
Παναγόπουλος Ιωάννης Γεν. Γραμματέας  
Τζιγκουνάκης Μιχαήλ Ειδ. Γραμματέας  
Μαβίδης Χαράλαμπος Ταμίας  
Στεφάνης Αθανάσιος Έφορος  
Χαβάτζας Ιωάννης Έφορος  
Ανδρειώτης Νικόλαος Κοσμήτορας  
Μπαμπλέκος Ηρακλής Μέλος

### Τελετή απονομής μεταλλίων της ΕΦΕ

Σε μία λαμπρή τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαΐου στο Αμφιθέατρο "Αντώνης Τρίτσης" του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων, η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία απένευσε τα μετάλλια σε "φυσικά και νομικά πρόσωπα που προσέφεραν διακεκριμένες υπηρεσίες στον ελληνικό φιλοτελισμό". Οι ανωτέρω διακρίσεις που η ΕΦΕ καθιέρωσε το 1984, απονέμονται κάθε πέντε χρόνια σε ειδική τελετή, παρουσία των βραβευμένων προηγούμενων ετών, φιλοτελικών αρχών και άλλων προσκεκλημένων.

Για τα 5 τελευταία χρόνια τμήθηκαν οι:

2011 Νίκος Καρδασιλάρης και  
Φιλοτελική Εταιρεία Πειραιώς  
2012 Αντώνης Βιρβίλης και  
Θεόδωρος Παπαηλιού

3013 Μιχάλης Τσιρώνης και  
Ιωάννης Κούνδουρος  
2014 Μιχάλης Πετραδάκης  
2015 Wolfgang Bauer  
Συγχαίρουμε τόσο τους βραβευθέντες, όσο και την ιστορική Εταιρεία για την όμορφη πρωτοβουλία της.

### Το βραβείο Αζαρίτη στον Β. Πετρόχειλο

Ο ταμίας του συλλόγου μας και της ΕΦΟ, και μέλος πολλών ακόμη συλλόγων Βασιλίας Πετρόχειλος, ήταν το πρόσωπο που η Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών άξια τίμησε με το "Βραβείο Ν. Αζαρίτη" για το έτος 2014. Η απονομή έλαβε χώρα μέσα στα πλαίσια της ετήσιας τακτικής Γενικής Συνέλευσης της Εταιρείας της 31/01/2016.

Συγχαίρουμε θερμά.

### Νέα Διοίκηση στον ΕΛΤΑ

Προσφάτως διορίστηκαν στα ΕΛΤΑ οι Ευφροσύνη Σταυράκη Πρόεδρος του ΔΣ και Γιάννης Ζαριλιάγκης Διευθύνων Σύμβουλος, στη θέση του Κωστή Μελαχροινού που κατείχε και τις δύο θέσεις.

### Συνεχές το ενδιαφέρον το "Εγχειρίδιο"

Η υποδοχή του φιλοτελικού κόσμου στο *Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού* εξακολουθεί να είναι θερμή και οι μέχρι τώρα πωλήσεις του έχουν ήδη καλύψει τις δαπάνες εκτύπωσης.

Ιδιαίτερα ευχάριστη είναι επίσης η διαπίστωση ότι όσοι εγγράφονται νέα μέλη στο σύλλογό μας φροντίζουν να το προμηθευτούν, αλλά και όσα μη μέλη μας το προμηθεύονται ζητούν να εγγραφούν!

Αξίζει να σημειωθεί ότι το εν λόγω βιβλίο, μετά το Μεγάλο Επίχρυσο με το οποίο τιμήθηκε στη διεθνή έκθεση ΝΟΤΟΣ 2015, στην πρόσφατη BALKANFILA 2016 κατέκτησε Χρυσό μετάλλιο.

# ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

## α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

### ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 30 Μαρτίου 2016 κυκλοφόρησε η 2η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους με τίτλο **“ΛΙΘΑΝΑΓΛΥΦΑ Β”**, αποτελούμενη από 5 γραμματόσημο συνολικής αξίας € 4.07, σε 30.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 6.30 το σετ, 1.800 λευκώματα σειράς προς € 32.00 και 12.500 Κάρτες Μάξιμουμ προς € 8.00 το σετ των πέντε.



• Στις 30 Μαρτίου 2016 κυκλοφόρησε νέα αναμνηστική σειρά με τίτλο **“ΕΠΕΤΕΙΟΙ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ (Μέρος Β’) ”175 Χρόνια από της Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας”**, αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.27 και τираζ 100.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 10.000 αριθμημένα φυλλαράκια προς επίσης € 3.27, 6.000 ΦΠΗΚ προς € 4.60, 4.000 Ειδικό Αναμνηστικό Φάκελο με μετάλλιο προς € 8.00, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 5.90 και 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 11.20.

• Στις 18 Απριλίου 2016 κυκλοφόρησε νέα αναμνηστική σειρά με τίτλο **“ΕΠΕΤΕΙΟΙ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ 2016 - Έτος Ελλάδας στη Ρωσία”**, αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.30 και τираζ 100.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 X 2 ΦΠΗΚ προς € 5.20, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 5.90, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 11.50, 2000 τευχίδια με 10 Αυτοκόλλητα Γραμματόσημα των € 0.80 προς € 8.00 και 7000 αριθμημένα φυλλαράκια με τα γραμματόσημα της σειράς προς € 3.30 έκαστο.



• Στις 21 Απριλίου 2016 κυκλοφόρησε νέα αναμνηστική σειρά με τίτλο **“ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ”**, αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.55 και τираζ



100.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 5.00, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 6.10, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 11.80 και 1000 σετ Κάρτες Μάξιμουμ προς € 6.40 το σετ.

• Στις 11 Μαΐου 2016 κυκλοφόρησε νέα ειδική σειρά με τίτλο **“EUROPA 2016”**, αποτελούμενη από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4.30 και τιράζ 80.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 5.80, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 13.50 και 8.000 αριθμημένα τευχίδια των δύο σειρών, χωρίς οδόντωση οριζοντίως, προς € 8.60.



• Στις 23 Μαΐου 2016 κυκλοφόρησε σειρά αναμνηστικών γραμματοσήμων σε φυλλαράκια των οκτώ, με τίτλο **“2400 Χρόνια από την Γέννηση του Αριστοτέλη”**, αποτελούμενη από τρία γραμματόσημα συνολικής αξίας € 2.52, σε 100.000 πλήρεις σειρές. Οι κλάσεις 0.72 και 0.80 κυκλοφόρησαν και σε φυλλαράκια των δέκα αυτοκόλλητων γραμματοσήμων (5.000 και 15.000 τεμάχια, αντίστοιχα).

Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 3.60 έκαστος, 4000 φάκελοι με μετάλλιο προς 8.00 έκαστος, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 4.90, 1.000 απλά λευκώματα



σειράς προς € 2.20 και 2000 σετ Κάρτες Μάξιμουμ προς € 4.80 το σετ.

• Στις 10 Ιουνίου 2016 κυκλοφόρησε ένα φεγιέ σε 30.000 τεμάχια, με τίτλο **“ΕΠΕΤΕΙΟΙ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ 2016 - Βαρθολομαίος - 25 Χρόνια Οικουμενικός Πατριάρχης”**, που περιλαμβάνει 2 γραμματόσημα κλάσεων € 0.90 και 1.00. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 3.00 έκαστος και 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 8.00.





• Στις 16 Ιουνίου 2016 κυκλοφόρησε ένα φεγιέ σε 30.000 τεμάχια, με τίτλο **"ΕΠΕΤΕΙΟΙ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ 2016 - Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας"**, που περιλαμβάνει 1 γραμματόσημο κλάσεως € 0.90. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.80 έκαστος και 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 5.50.



## ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 21 Απριλίου 2016 κυκλοφόρησε αναμνηστική σειρά σε φυλλαράκια των οκτώ, με τίτλο **"Ολυμπιακοί Αγώνες, ΡΙΟ 2016"**, αποτελούμενη από τέσσερα γραμματόσημα συνολικής αξίας € 2.14. Εκδόθηκαν 110.000 πλήρεις σειρές και 6.000 ΦΠΗΚ προς € 2.61 έκαστος.



• Στις 9 Μαΐου 2016 κυκλοφόρησε σειρά αναμνηστικών γραμματοσήμων σε φυλλαράκια των οκτώ, με τίτλο **"Ευρώπη 2016 - Σκεφτείτε Πράσινα"**, αποτελούμενη από δύο γραμματόσημα συνολικής αξίας € 0.98, σε 90.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 12.000 τευχίδια προς € 3.92 και 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.40.



• Στις 9 Μαΐου 2016 κυκλοφόρησε επίσης αναμνηστική σειρά με τίτλο **"Αρχές και Αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης"**, αποτελούμενη από τρία γραμματόσημα συνολικής αξίας € 1.39, σε 110.000 πλήρεις σειρές. Εκδόθηκαν επίσης 6.000 ΦΠΗΚ προς € 1.84 έκαστος.

## β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

### ΕΛΛΑΔΑΣ

Με την ευκαιρία του Γ' Πανελληνίου Συνεδρίου Κρητικών Πολιτιστικών Σωματείων που διεξήχθη από 18 έως 20 Μαρτίου 2016 στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας, χρησιμοποιή-



Νέους Μετέχοντες).

• Με την ευκαιρία της επετείου των εργασιών της Τελετής Αφής της Ολυμπιακής Φλόγας για τους 31ους Ολυμπιακούς Αγώνες "ΡΙΟ 2016" και της Ολυμπιακής Λαμπαδηδρομίας που ακολούθησε, χρησιμοποιήθηκαν οκτώ ειδικές αναμνηστικές σφραγίδες, με κοινή παράσταση και αλλαγή μόνο του ονόματος της πόλης:

α. 21 Απριλίου 2016, Αρχαία Ολυμπία, Τελετή Αφής.

β. 21 Απριλίου 2016, Ζάκυνθος

γ. 22 Απριλίου 2016, Πρέβεζα

δ. 23 Απριλίου 2016, Θεσσαλονίκη

στ. 24 Απριλίου 2016, Αλεξανδρούπολη

ε. 25 Απριλίου 2016, Λάρισα

ζ. 26 Απριλίου 2016, Ακρόπολη

η. 27 Απριλίου 2016, Παναθηναϊκό Στάδιο



#### ΚΥΠΡΟΥ

• Με την ευκαιρία της 26ης Διεθνούς Φιλοτελικής Έκθεσης "Essen 2016" (12-14 Μαΐου) που έγινε στην ομώνυμη γερμανική πόλη, χρησιμοποιήθηκε η γνωστή, σχετική και επαναλαμβανόμενη κατ' έτος σφραγίδα.

• S2/2016. Χρησιμοποιήθηκε στις 21 και 22 Μαρτίου 2016 με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Νερού (22/03/2016) (Γνωστό επαναλαμβανόμενο ΣΥΝΘΗΜΑ)

θηκαν 3 ειδικές αναμνηστικές σφραγίδες με ίδια απεικόνιση και διαφορετικές ημερομηνίες.

• Με την ευκαιρία της επετείου των 175 χρόνων από την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας χρησιμοποιήθηκαν στις 30 Μαρτίου 7 ειδικές αναμνηστικές σφραγίδες, με ίδια απεικόνιση, από τις πόλεις Πάτρα, Σύρο, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Λάρισα, Θεσσαλονίκη και Αλεξανδρούπολη.

• Με την ευκαιρία των εργασιών των Συνόδων της Διεθνούς Ακαδημίας στην Αρχαία Ολυμπία, χρησιμοποιήθηκαν:

α. Στις 8 Μαΐου 2016 (13η Κοινή Διεθνής Σύνοδος για Προέδρους ή Διευθυντές Εθνικών Ολυμπιακών Ακαδημιών και Στελέχη Ολυμπιακών Επιτροπών)

β. Στις 14 Ιουνίου (56η Διεθνής Σύνοδος για

